

การวิจัยและพัฒนา
Research & Development
(R&D)

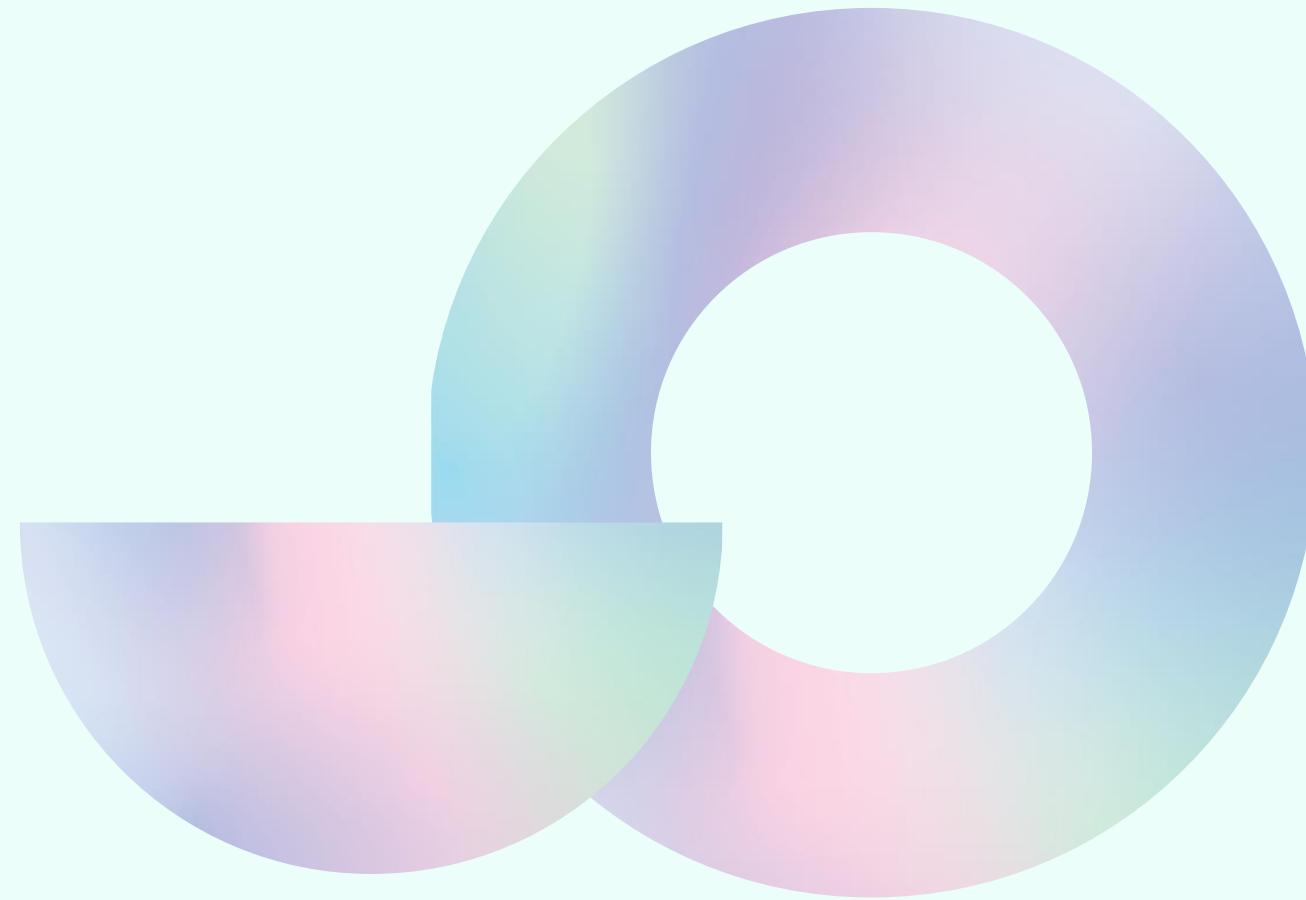
และ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ
แบบมีส่วนร่วม
Participatory Action
Research (PAR)

โดย

ผศ.ดร.ชั้นทอง วัฒนະประดิษฐ์

1. การวิจัยและพัฒนา RESEARCH & DEVELOPMENT

2. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม PARTICIPATORY ACTION RESEARCH (PAR)

การวิจัยและพัฒนา

Research & Development

ขอบเขตเนื้อหา

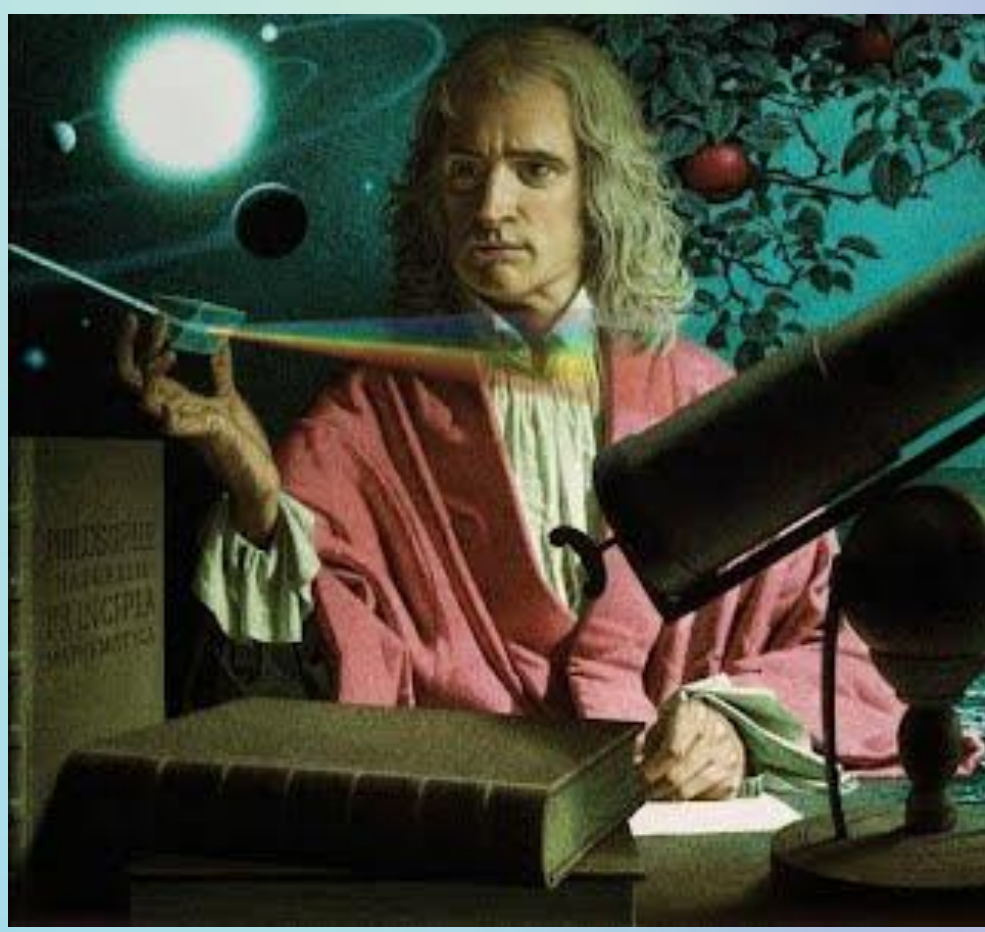
...

- ความหมายและคุณค่า
- ลักษณะของงานวิจัย R&D
- การออกแบบการวิจัย
- ตัวอย่างงานศึกษา
- ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยและพัฒนา

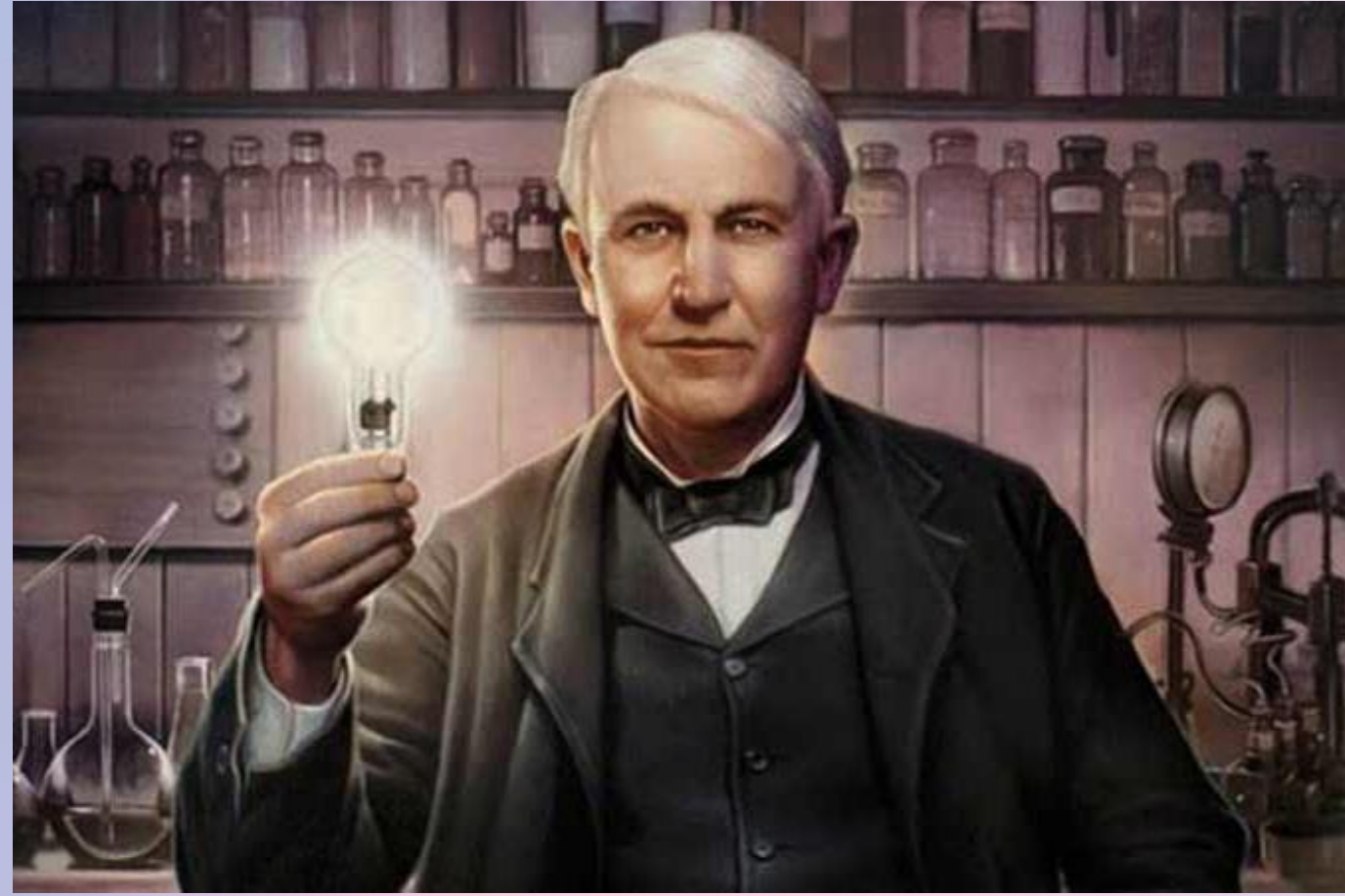
คำถามชวนคิด

การวิจัยและพัฒนาท่านคิดถึงอะไร

ไอแซก นิวตัน

โทมัส อัลวา เอดิสัน

อีริก หยวน

สองพี่น้องตระกูล ไรต์

สตีฟจ๊อบส์

ELON MUSK

ความหมายและคุณค่า

- กระบวนการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ
มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของ
ผลิตภัณฑ์ โดยดำเนินการทดสอบใน สภาพจริงและทำ
การปรับปรุงผลิตภัณฑ์หลายๆ รอบ จนได้ผลิตภัณฑ์ที่มี
คุณภาพ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนากลุ่มคน หน่วยงาน
หรือองค์กรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความหมายและคุณค่า

- การวิจัยและพัฒนา เป็น**ลักษณะหนึ่ง**ของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่มุ่งพัฒนาทางเลือก หรือวิธีการใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการยกระดับคุณภาพงานหรือคุณภาพชีวิต และผลที่ได้จากการวิจัยและพัฒนา คือ **นวัตกรรม**

ความหมายและคุณค่า

- การวิจัยและพัฒนา เป็นการ**วิจัยเชิงทดลอง** โดยมีการ**พัฒนาต้นแบบนวัตกรรม** (สื่อ สิ่งประดิษฐ์ หรือวิธีการ) แล้วมีการ**ทดลองใช้** เพื่อ**ตรวจสอบคุณภาพ**ในเชิงประจักษ์

ความหมายและคุณค่า

การวิจัยและพัฒนา หมายถึง การวิจัยที่มุ่งนำเอาความรู้จาก
การวิจัยวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ไปวิจัยต่อโดยพัฒนาเป็น
เทคนิคหรือวิธีการที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาและทดลอง
ใช้จนได้ผล เป็นที่น่าพอใจแล้วจึงนำไปเผยแพร่ใช้ในวง
กว้างเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (ทีศนา เขม
มณี)

สรุป งานวิจัยและพัฒนา R&D

เป็นงานวิจัยที่มุ่งเน้นนำผลงานวิจัย ไปใช้ประโยชน์ได้ โดยตรง อย่างเป็น รูปธรรม เห็นผลที่ชัดเจนในการ พัฒนา ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยผ่านการทดลอง และ ตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ที่เป็นนวัตกรรมใหม่ ทั้งที่ เป็นรูปของผลิตภัณฑ์ หรือวิธีการ กระบวนการใหม่

ประเภทของการวิจัยและพัฒนา

1. การวิจัยและพัฒนาที่เน้นขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาเป็นระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือประดิษฐกรรม

โดยมีวิธีดำเนินการ 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1) ขั้นตอนการวิจัยพื้นฐานเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

2) ขั้นตอนการวิจัยประยุกต์เพื่อนำความรู้ใหม่มา

ประยุกต์ใช้ในการสร้างวิธีการ(วิธีการปฏิบัติ) หรือผลผลิต
(สิ่งประดิษฐ์) และ

3) ขั้นตอนการพัฒนาเพื่อเปลี่ยนแปลงปรับปรุงและแก้ไขวิธีการ
หรือผลผลิตจนมีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

โดย รศ.ดร. ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ ผู้อำนวยการวิจัยด้านนโยบายทรัพยากรมนุษย์

1. การวิจัยและพัฒนาที่เน้นขั้นตอนการวิจัย

ประเภทของการวิจัยและพัฒนา

2) การวิจัยและพัฒนาที่**เน้นกระบวนการพัฒนา**

การวิจัยและพัฒนาเป็นระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรมหรือประดิษฐ์กรรม ผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มจากความต้องการของผู้ใช้จากนั้นจึง

- 1) ออกแบบประดิษฐ์กรรม เบื้องต้นแบบลองถูกลองผิด
- 2) ออกแบบประดิษฐ์กรรมอย่างเป็นระบบ
- 3) ทำการวิจัย การทดลองและการปรับปรุง
- 4) พัฒนาประดิษฐ์กรรมออกสู่ตลาด และผู้ใช้นำผลผลิตไปใช้ประโยชน์

โดย รศ.ดร. ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ ผู้อำนวยการวิจัยด้านนโยบายทรัพยากรมนุษย์

2) การวิจัยและพัฒนาที่เน้นกระบวนการพัฒนา

ประเภทของการวิจัยและพัฒนา

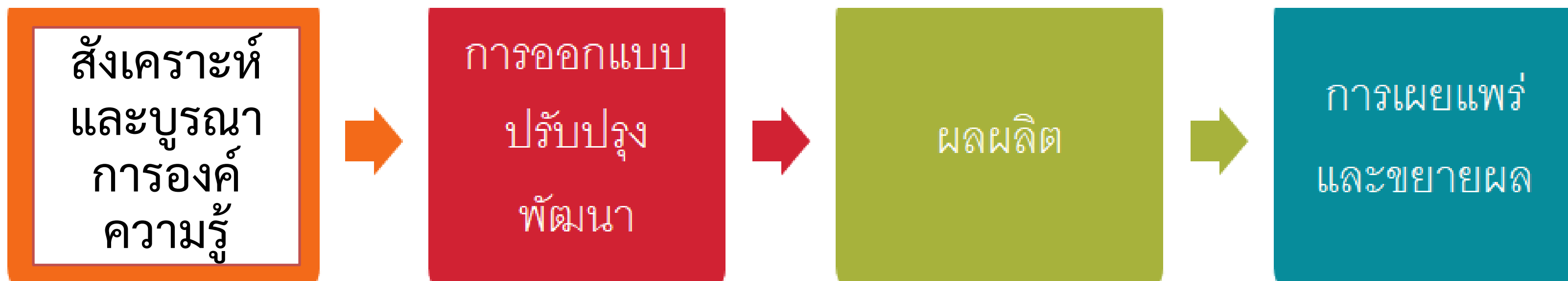
3) การวิจัยและพัฒนาที่**เน้นการออกแบบการพัฒนา**

การวิจัยและพัฒนาเป็นระเบียบวิธีวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรม หรือ ประดิษฐ์กรรม โดยใช้กระบวนการ ออกแบบและปรับปรุง พัฒนาควบคู่กันไปจนได้ผลผลิตที่พึงประสงค์และเป็น ประโยชน์อย่างกว้างขวาง

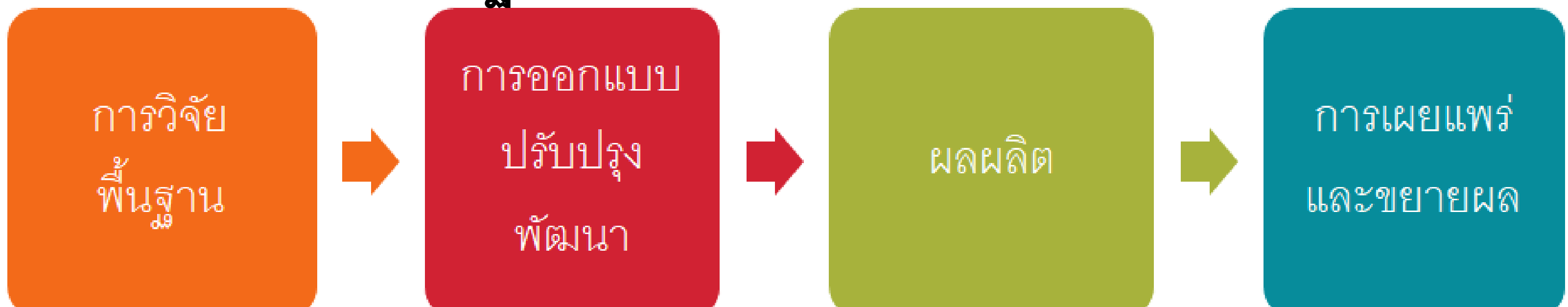
โดย รศ.ดร. ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ ผู้อำนวยการวิจัยด้านนโยบายทรัพยากรมนุษย์

3.1) สังเคราะห์องค์ความรู้ ออกแบบและพัฒนาผลผลิต

3.2) การวิจัยพื้นฐาน ออกแบบและพัฒนาผลผลิต

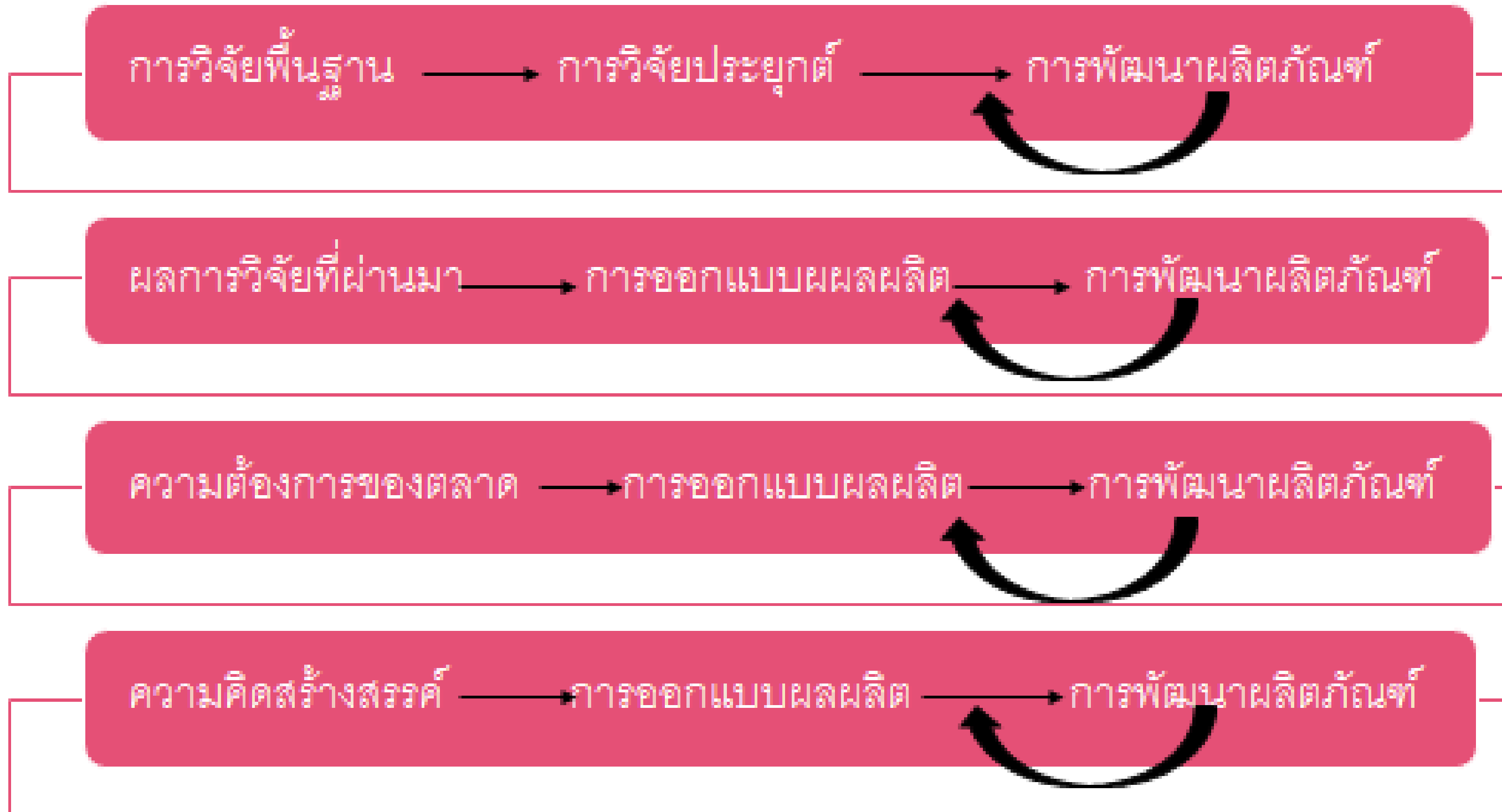
ประเภทของการวิจัยและพัฒนา

4) การวิจัยและพัฒนาที่**เน้นแหล่งความคิด**ของการพัฒนา การวิจัยและพัฒนาเป็นระยะวิจัยเพื่อพัฒนาแนวคิดใหม่ โดยการใช้การผสมผสานความคิดจากหลายแหล่งมาใช้ในการออกแบบ ทดสอบ และพัฒนาปรับปรุง แนวความคิดอาจได้มาจากการวิจัยที่จัดทำขึ้น การวิจัยที่ผ่านมา ความต้องการของตลาด หรือความคิดสร้างสรรค์ ของผู้วิจัย หน่วยงาน¹⁷หรือ สถาบัน นำมาผสมผสานการ ออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์

โดย รศ.ดร. ยงยุทธ แฉล้มวงษ์ ผู้อำนวยการวิจัยด้านนโยบายทรัพยากรมนุษย์

4) การวิจัยและพัฒนาที่เน้นแหล่งความคิดของการพัฒนา

จุดมุ่งหมายของ R&D

เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพของงานที่มีปรากฏการณ์หรือข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่ามีปัญหา (PROBLEM) หรือมีความต้องการจำเป็น (NEED) เกิดขึ้นซึ่งอาจเป็นผลความคาดหวังใหม่ที่ท้าทายของหน่วยงาน หรือเกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทำงานจากกระบวนการที่คุ้นเก่าสู่กระบวนการที่ใหม่ที่บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ หรือเกิดจากการปฏิบัติงานที่ไม่บรรลุ

ผลลัพธ์ที่เกิดจากงานวิจัย R&D ที่สำคัญ

ผลิตภัณฑ์
ลูกอม
อคบุหรี่
“รสกระเพรา”

UAV ยานบินไร้
คนขับ ต้นแบบ
เทคโนโลยีประสาน
ทีม

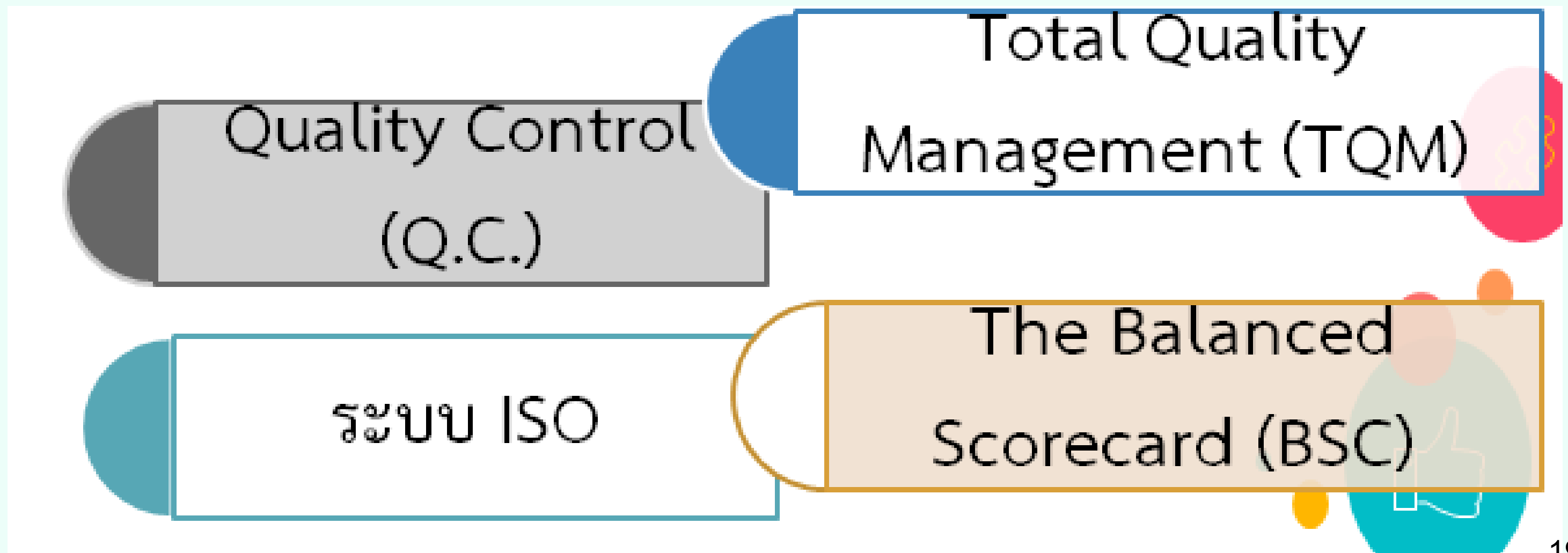
1) นวัตกรรมประเภทวัตถุที่เป็นชิ้นอัน

ซึ่งอาจเป็นประเภท วัสดุ/อุปกรณ์/ชิ้นงาน เช่น รถยนต์
คอมพิวเตอร์ ชุดการสอน สื่อการสอน ชุดกิจกรรม เสริม
ความรู้ คู่มือประกอบการทำงาน เป็นต้น

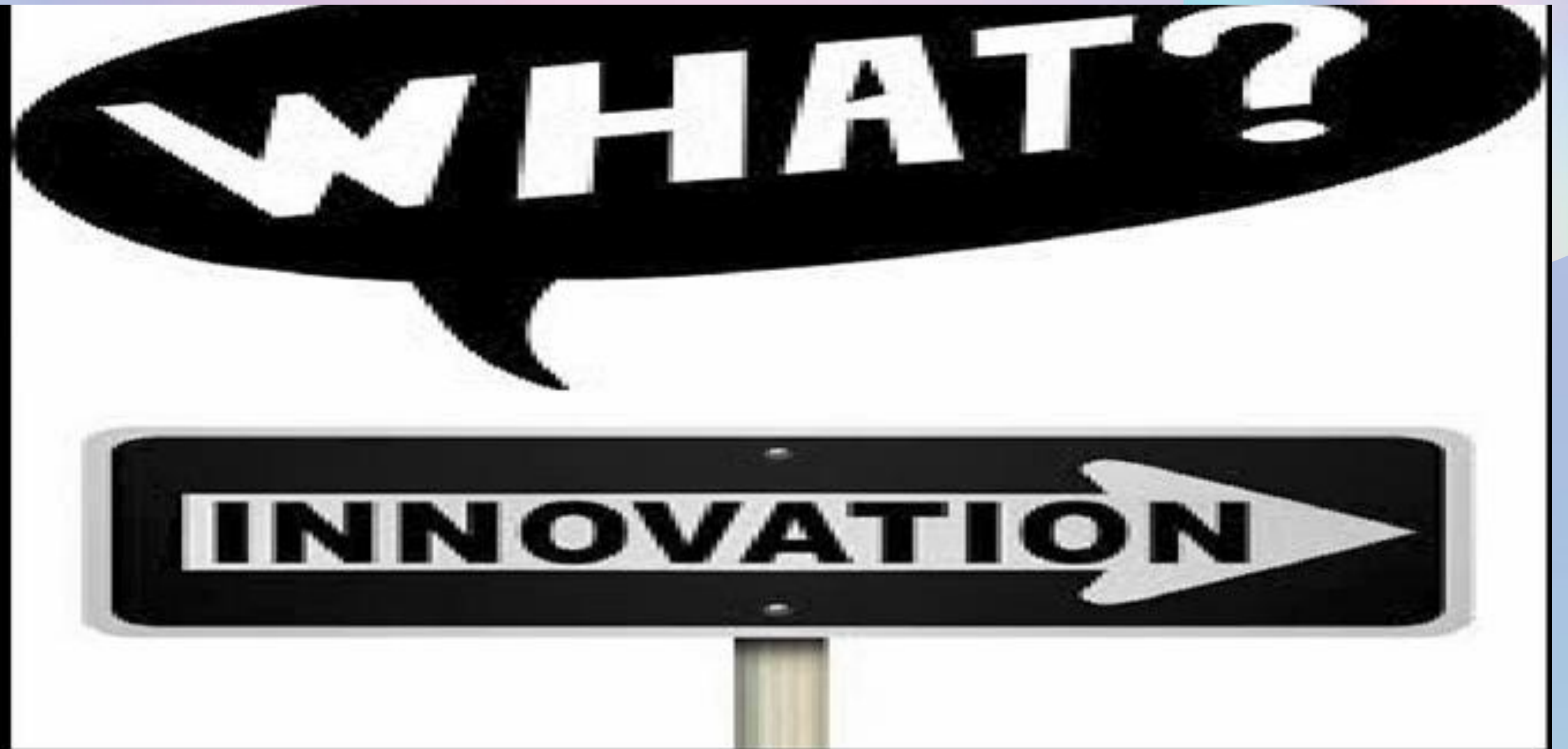
ผลลัพธ์ที่เกิดจากงานวิจัย R&D ที่สำคัญ

2) นวัตกรรมประเภทที่เป็นรูปแบบ /วิธีการ/ กระบวนการ/ ระบบปฏิบัติการ

อาทิ รูปแบบการสอน วิธีการสอน รูปแบบการบริหารจัดการ ระบบการทำงาน

มโนทัศน์ R&D เริ่มต้นจาก

WHY!

R&D แตกต่างจาก ACTION RESEARCH (AR)

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research: AR)

- การพัฒนาความรู้ใหม่จากการปฏิบัติงานจริงของผู้วิจัยตามหลักการ action learning
- ผลจากการวิจัยจะมีข้อจำกัดในการนำไปเผยแพร่เพื่อใช้ในวงกว้างเนื่องจากเป็นการวิจัยในบริบทเฉพาะ

การวิจัยและพัฒนา R&D

- มีกระบวนการพัฒนานวัตกรรมในรูปแบบของ R1D1, R2D2, R3D3, RiDi
- ขั้นตอนสุดท้ายใช้รูปแบบการวิจัยทดลองหรือกึ่งทดลอง ผลงานวิจัยถูกนำไปเผยแพร่และขยายผลในวงกว้างได้

การออกแบบการวิจัย

การตั้งชื่อเรื่อง

1. นิยามเขียนเป็นประโยคบอกเล่า

2. มีคำว่า “พัฒนา” อยู่ช่วงต้นของประโยค

3. อาจมี หรือไม่มีคำว่า “วิจัย” อยู่ที่ชื่อเรื่องก็ได้

การตั้งชื่อเรื่อง

4. ปัญหาที่ต้องการวิจัยอยู่ช่วงต้นของประโยค

5. กลุ่มเป้าหมายอยู่ช่วงกลางของประโยค

6. ส่วนท้ายประโยคบ่งบอกสถานที่หรือไม่ได้

การตั้งชื่อเรื่อง

1. นิยามเขียนเป็นประโยคบอกเล่า

2. มีคำว่า “พัฒนา” อยู่ช่วงต้น
ของประโยค

3. อาจมี หรือไม่มี
คำว่า “วิจัย” อยู่ที่ชื่อเรื่องก็ได้

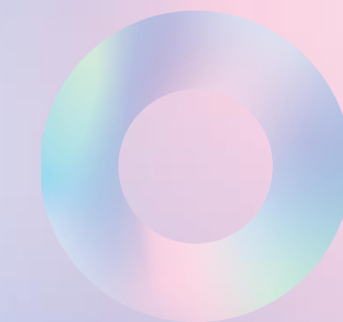
4. ปัญหาที่ต้องการวิจัยอยู่ช่วง
ต้นของประโยค

5. กลุ่มเป้าหมายอยู่ช่วงกลางของ
ประโยค

6. ส่วนท้ายประโยคบ่งบอกสถานที่
หรือไม่ก็ได้

ข้อสังเกตการตั้งชื่อเรื่อง

1. ถ้าเป็นสิ่งประดิษฐ์/สื่อ / อุปกรณ์/ชิ้นงาน
ชื่อเรื่องอาจขึ้นต้นด้วย
 - การพัฒนา.....
 - การสร้างและพัฒนา.....
 - การวิจัยและพัฒนา.....

การวิจัยและพัฒนาอากาศยานไร้คนขับ (UNMANNED AERIAL VEHICLE: UAV)

การพัฒนาอาชีพและเชื่อมโยงโซ่
อุปทานพริกปลอดภัยจังหวัดชัยภูมิ

ข้อสังเกตการตั้งชื่อเรื่อง

2. ถ้าเป็นการพัฒนาเทคนิควิธี / รูปแบบการทำงาน/
บริหาร จัดการ ชื่อเรื่องอาจขึ้นต้นเหมือน ข้อ 1 หรือ

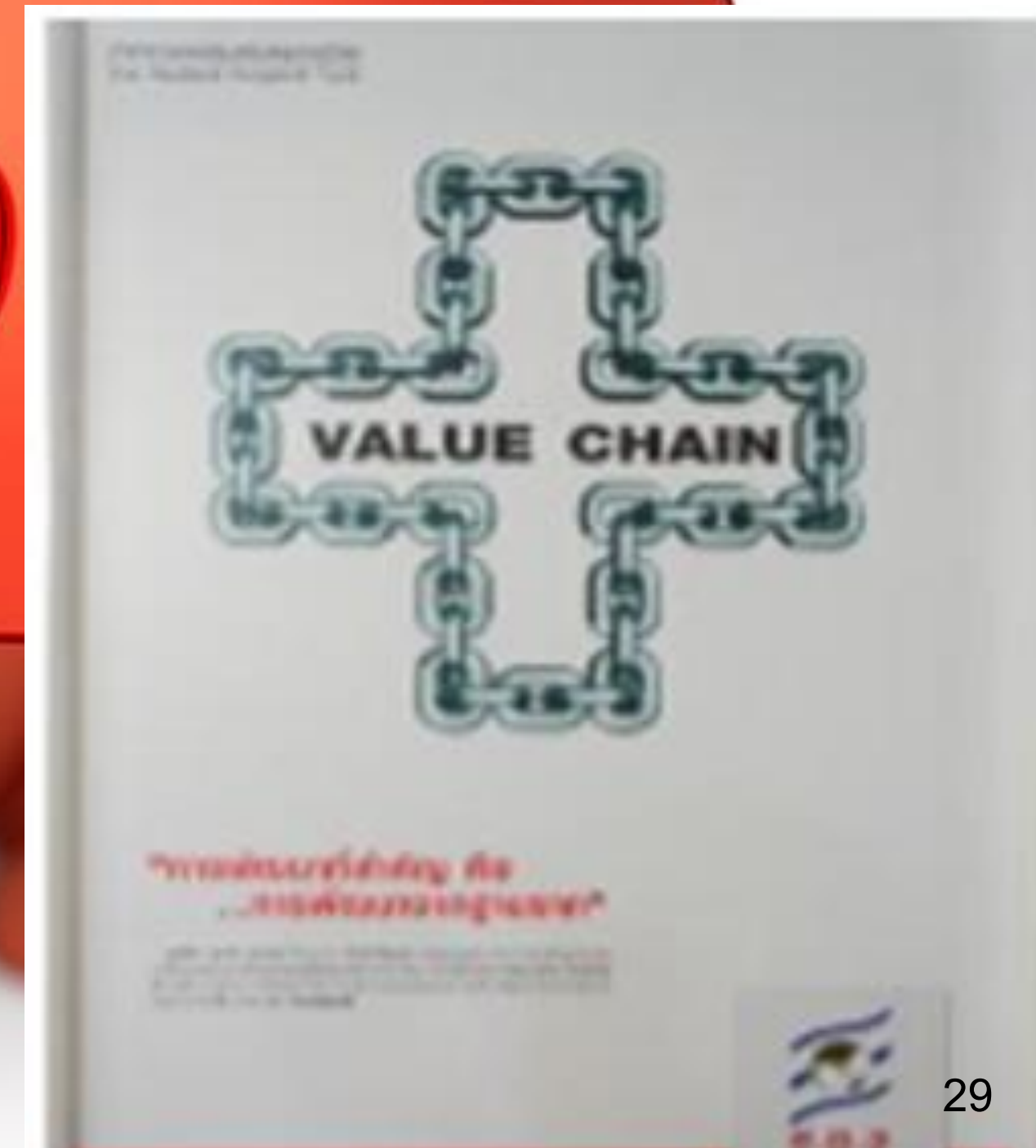
➤ รูปแบบ.....

➤ แนวทางการ.....

➤ การศึกษาเปรียบเทียบผลการใช้สื่อหรือ

รูปแบบ การทำงานที่คิดขึ้นใหม่กับรูปแบบเดิม

การพัฒนางานวิจัยและระบบบริหารจัดการ
งานวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏ : ให้เป็น
กลไกวิชาการเพื่อการพัฒนาพื้นที่หน่วยงาน
รับผิดชอบ

การพัฒนางานวิจัยและระบบบริหาร
จัดการงานวิจัยของกลุ่มมหาวิทยาลัย
ราชภัฏ : ให้เป็นกลไกวิชาการเพื่อการ
พัฒนาพื้นที่ หน่วยงานรับผิดชอบ

กรณีที่ 1

ใช้แนวคิดใดคิดหนึ่งเป็นหลักเพิ่มเข้าไปในนวัตกรรมนั้น

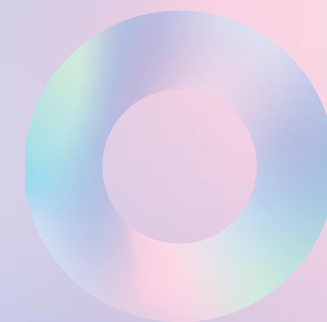
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน

(A) โดยบูรณาการหลักพุทธสันติวิธี

(B) เพื่อปลูกฝังพฤติกรรมการแสดงออก

ทางสังคมที่เหมาะสม (C) ของนิสิต

หลักสูตรสันติศึกษา (D)

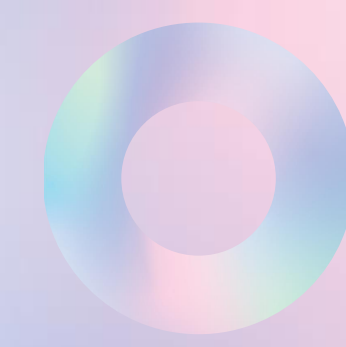
กรณีศึกษาที่ 2

ใช้หลายแนวคิดทฤษฎีในการสร้างนวัตกรรม

(จะไม่ปรากฏในชื่อเรื่อง)

การพัฒนาหลักสูตร (A) เพื่อเสริมสร้างการสันติ
วัฒนธรรมในห้องเรียน (C) ของนิสิตหลักสูตรสันติ
ศึกษา (D)

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน (A) เพื่อ
เสริมสร้างอัตลักษณ์ของนิสิตมหาจุฬา (C) ของนิสิต
หลักสูตรสันติศึกษา (D)

ข้อสังเกตหัวข้อวิจัย

“สร้าง”-ใช้กับการศึกษาออกแบบสิ่งใดๆ ที่ยังไม่เคยมีมาก่อน

“พัฒนา”-ใช้กับการศึกษาที่มีกระบวนการทำหรือรูปแบบมาก่อน

แล้ว แต่ถูกนำมาพัฒนาเพิ่มเติม

การออกแบบการวิจัยและพัฒนา

RESEARCH & DEVELOPMENT

R1

**การสำรวจ
สังเคราะห์ สภาพปัญหา
ความต้องการ**

เอกสาร บทความและงานวิจัย
แนวคิด ทฤษฎีใหม่ๆ
Best Practice ปรากฏการณ์ปัญหา
เก็บข้อมูลประจักษ์เชิงพื้นที่ วิเคราะห์
สังเคราะห์ สรุปความรู้ ความเข้าใจ

D1

**การออกแบบ
ผลิตภัณฑ์**

นำความรู้และผลการวิจัยที่ได้จาก
ขั้นตอนที่ 1
มาพัฒนาผลิตภัณฑ์
โดยให้มีลักษณะและรูปแบบ
ตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

R2

**การทดลอง
ใช้ผลิตภัณฑ์**

ดำเนินการตรวจสอบความเหมาะสมและ
ประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์โดยจะดำเนิน
การทดลอง 3 ครั้ง ได้แก่
การทดลองกับกลุ่มเล็ก การทดลอง
กับกลุ่มใหญ่และการ
ทดลองความพร้อมนำไปใช้

D2

**การเผยแพร่
ผลิตภัณฑ์**

การนำเสนอผลการวิจัยและพัฒนา
ผลิตภัณฑ์ในที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการ
หรือวิชาชีพ การตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร
ทางวิชาการการติดต่อกับหน่วยงาน
เพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์หรือติดต่อกับ
บริษัทที่ผลิต จำหน่าย
และเผยแพร่ในวงกว้าง

การเขียนวัตถุประสงค์

ลักษณะที่ 1 :

เขียนจุดประสงค์ให้สอดคล้องกับขั้นตอนของ

การวิจัย เช่น ผู้วิจัยมีขั้นตอนของ R&D

ทั้งหมด 4 ขั้นตอน

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการที่ส่งเสริมจิต สาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการที่ส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 2) พัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการที่ส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 3) ศึกษาพัฒนาการเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านจิตสาธารณะของนักเรียนที่ได้รับกิจกรรมตามหลักสูตร
- 4) เพื่อประเมินหลักสูตรในด้านผลกระทบของหลักสูตรแบบบูรณาการที่ส่งเสริมจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การเขียนวัตถุประสงค์

ลักษณะที่ 2 :

เขียนจุดประสงค์เฉพาะเป้าหมายสุดท้ายที่
ผู้วิจัยต้องการ ได้แก่ การเสนอผลในนวัตกรรม
ที่จะได้หรือผลการประเมินหลักสูตร

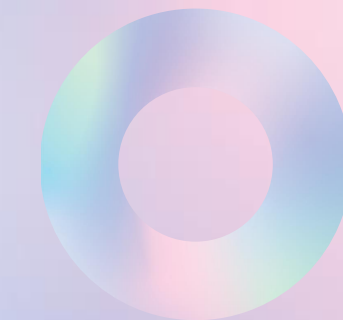

การวิจัยและพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการที่ส่งเสริมจิต สาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการที่ส่งเสริมจิต
สาธารณะของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 2) เพื่อประเมินหลักสูตรในด้านผลกระทบของ
หลักสูตรแบบบูรณาการที่ส่งเสริมจิตสาธารณะของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

หลักการออกแบบวิจัยและพัฒนา

1. การออกแบบในเรื่องประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. การออกแบบในเรื่องการวัดตัวแปร หรือการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การออกแบบในเรื่องสถิติ แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล
 - ตัวแปรต้น ตัวแปรตามในงานวิจัย
 - เครื่องมือวิจัยในงานวิจัยและพัฒนา

ตัวแปร R&D

ตัวแปรอิสระ

ตัวนวัตกรรมหรือปฏิบัติการ (Treatment) ที่
นักวิจัยใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจหมายถึง สื่อ/
ชุดสื่อ หรือวิธีการใหม่ๆ ในการจัดการศึกษา

ตัวแปรตาม

ตัวแปรที่เป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการใส่ปฏิบัติการ
เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ความพึงพอใจ
เจตคติ หรือสภาพการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เป็นต้น

*****พึงระวัง ตัวแปรแทรกซ้อน*****

หัวหน้าโครงการวิจัย

ผ.ศ. ดร.ชันทอง วัฒนประดิษฐ์

คณะผู้วิจัย

นักวิจัยรุ่นใหม่หลักสูตรสันติศึกษา

ดร.รพภัค บุรณสิงห์
ดร.ทยาวิธ ช่างบรรจง
ดร.สีฟ้า ณ นคร
ดร.ดลนพร วราโพธิ์

แผนวิจัยวิศวกรรมสันติภาพท้องถิ่น โครงการย่อย 3

การพัฒนาสมรรถนะผู้นำด้วยรูปแบบนวัตกรรมการ
สร้างวิศวกรรมสันติภาพท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการ
สร้างสรรค์ชุมชนให้เกิดสันติสุข

ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีงบประมาณ 2563

1

เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะผู้นำท้องถิ่นในการ
เป็นวิศวกรสันติภาพเพื่อสร้างสันติสุขของ
ชุมชนในจังหวัดปทุมธานี
และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2

เพื่อนำเสนอผลการพัฒนาสมรรถนะผู้นำด้วยรูปแบบนวัตกรรมการสร้างวิศวกรสันติภาพท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ชุมชนให้เกิดสันติสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

หลักการและเหตุผล

- สันติสุขในประเทศไทยจะเกิดขึ้นได้จุดเริ่มต้นที่เล็กที่สุดแต่มีความสำคัญที่สุดคือชุมชน โดยมีกลไกสำคัญ คือ ผู้นำท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะที่ใกล้ชิดประชาชนที่จะทำหน้าที่ในการพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข
- การพัฒนาผู้นำให้เป็นวิศวกรสันติภาพท้องถิ่นมีความท้าทายและต้องอาศัยองค์ความรู้ที่เป็นระบบเพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมการพัฒนาสรรณะผู้นำ
- โครงการนี้เป็นย่างก้าวที่ 3 และเป็นระยะสุดท้ายของแผนงานวิจัยซึ่งได้นำองค์ความรู้จากงานวิจัยย่อยที่ 1 และ 2 มาพัฒนาและทดลองใช้เพื่อนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมการพัฒนาการสร้างวิศวกรสันติภาพท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ให้ชุมชนเกิดสันติสุข โดยมีเป้าหมายในการผลิตผู้นำต้นแบบที่จะทำให้ชุมชนเกิดความปรองดอง สมานฉันท์เป็นคนไทย 4.0 นำพาประเทศไทยไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนสืบไป

การออกแบบการวิจัย

ใช้รูปแบบการวิจัยพัฒนา (R&D)

แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระยะ

ระยะที่ 1 การวิจัย (Research : R1)

ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ระยะที่ 2 การพัฒนา (Development : D1)

พัฒนาหลักสูตร

ระยะที่ 3 การวิจัย (Research : R2)

การนำหลักสูตรไปใช้และปรับปรุง

ระยะที่ 4 การพัฒนา (Development : D2)

ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ

ระยะที่ 1 R1

ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

- เก็บข้อมูลวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ
- สัมภาษณ์และสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานได้แก่สภาพปัจจุบันของผู้นำท้องถิ่นในจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 30 ท่าน วิเคราะห์ด้วยโปรแกรม **Atlasti.V.8**
- นำคุณลักษณะผู้นำสันติภาพท้องถิ่นจากโครงการวิจัยย่อย 1 มาพัฒนาเครื่องมือวัดสมรรถนะผู้นำในการเป็นวิศวกรสันติภาพท้องถิ่น โดยใช้แบบสอบถามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's **Scale**) ในการทำ **Factor Analysis** กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 614 คน ในจังหวัดปทุมธานีและจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ได้แบบวัดสมรรถนะวิศวกรสันติภาพท้องถิ่น ที่ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (CITC) 0.967

สมรรถนะวิศวกรสันติภาพท้องถิ่น

มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1.การสร้างการมีส่วนร่วมให้ชุมชนได้เรียนรู้พัฒนาบนวิถีสันติวัฒนธรรม
- 2.การสื่อสารสร้างสันติและจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์
- 3.การปฏิบัติตนเป็นต้นแบบมุ่งสู่วิถีแห่งสันติ
- 4.มีจิตตระหนักรู้วิถีสันติภายในตน
- 5.มีอุดมการณ์ของการเป็นผู้ให้ที่มีความเป็นธรรม

ระยะที่ 2 การพัฒนา (Development : D1) พัฒนาหลักสูตร

4-6 พฤศจิกายน 2563

นำหลักสูตรการเสริมสร้างสมรรถนะผู้นำจากโครงการ
ย่อย 2 มาปรับปรุงและพัฒนาเนื้อหาที่สอดคล้องกับ
ความต้องการของพื้นที่ โดยเพิ่มกรอบแนวคิดพื้นฐาน
สำคัญคือ การพัฒนาตนตามหลักไตรสิกขาเพื่อเป็นก
รอบในการพัฒนาสันติภายในของผู้นำ

นำหลักสูตรไปทดลองนำร่องกับผู้นำท้องถิ่น
ต.ปากจั่น จ.พระนครศรีอยุธยา จำนวน 25 ท่าน

ผลการทดลองนำร่องผู้เข้าอบรมมีสมรรถนะ
วิศวกรกรสันติภาพท้องถิ่นทั้ง 5 ด้านเพิ่มขึ้นอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 นำผลการทดลองถอด
บทเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้
สำหรับใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

1 กลุ่มผู้นำท้องถิ่นบึงน้ำ
รักษ์ อ.ธัญญะบุรี จังหวัด
ปทุมธานี จำนวน 25 ท่าน

2 กลุ่มผู้นำท้องถิ่นท่ากา
ร้อง ต.บ้านป้อม จ.พระ
นครศรีอยุธยา จำนวน
18 ท่าน

ระยะที่ 3 การวิจัย (Research : R2) การนำหลักสูตรไปใช้และปรับปรุง

นำหลักสูตรไปทดลอง อบรม 2 กลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย

- แบบวัดสมรรถนะวิศวกรสันติภาพท้องถิ่นจากการศึกษาระยะที่ 1 (R1)
- แบบประเมินพฤติกรรม ๓๖๐ องศา ประเมินพฤติการณ์เรียนรู้ ๓ ด้าน ได้แก่ ความมุ่งมั่นเรียนรู้พัฒนาด้วยสติขั้นดี , ความเสียสละ แบ่งปัน สื่อสารเชิงบวก, ด้านการวิเคราะห์แก้ปัญหาการทำงานแบบมีส่วนร่วม ประเมินโดยผู้เข้าอบรม เพื่อนคู่กัลยาณมิตรและทีมสังเกตการณ์วิทยากร
- แบบประเมินท้ายกิจกรรม

ระยะที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ

ผลการพัฒนาสมรรถนะผู้นำด้วยรูปแบบ นวัตกรรมการสร้างวิศวกรสันติภาพท้องถิ่นที่ ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ชุมชนให้เกิดสันติสุข

Pre-Module

เปิดใจขยายพื้นที่สันติภายใน
(3 ชั่วโมง)

จุดประสงค์การเรียนรู้

1) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เตรียมความพร้อมในการเปิดใจเรียนรู้ และสร้างสัมพันธภาพใหม่จากการเข้าอบรม

ผลการพัฒนาสมรรถนะผู้นำด้วยรูปแบบ นวัตกรรมการสร้างวิศกรสันติภาพท้องถิ่นที่ ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ชุมชนให้เกิดสันติสุข

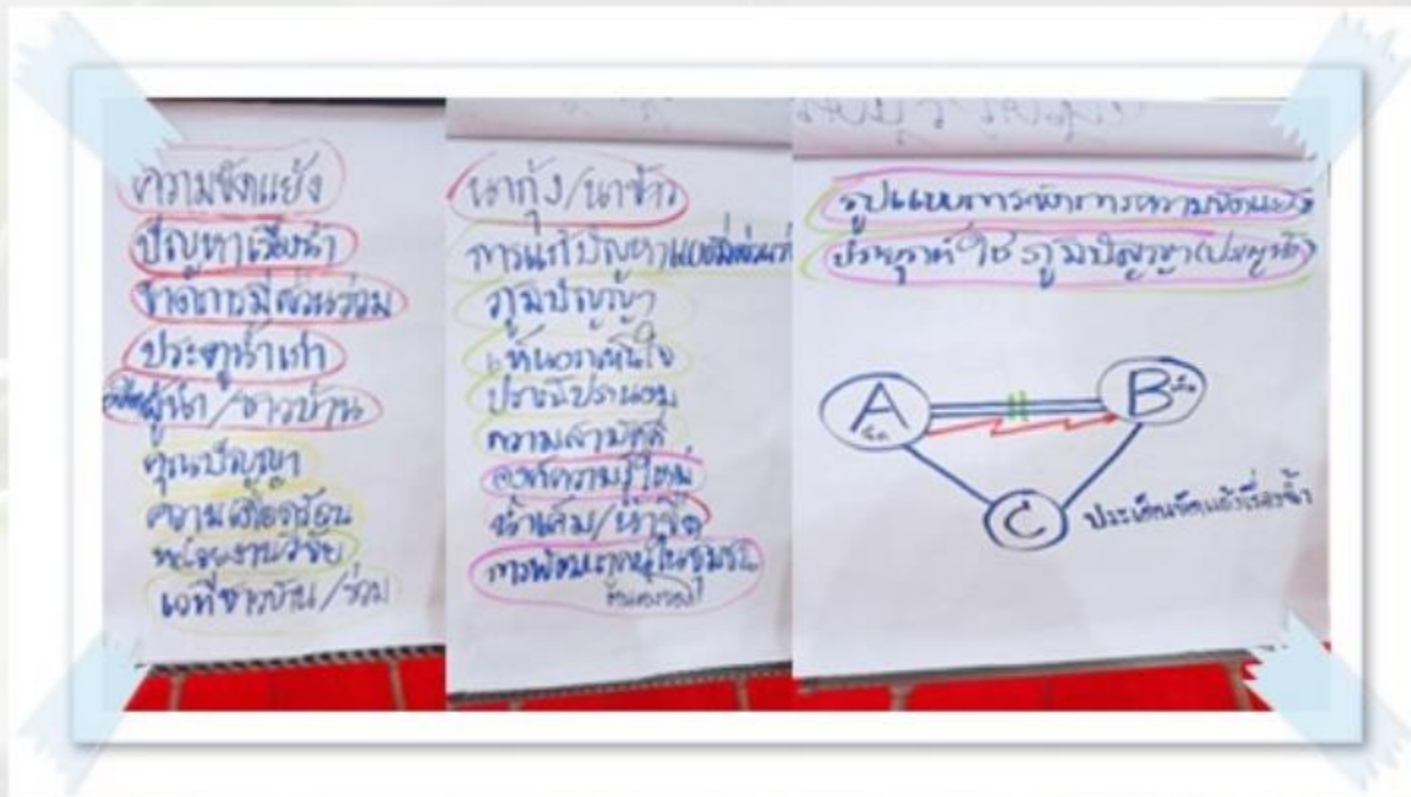
Module 1

จุดพลังความคิดสู่วิถีสันติวัฒนธรรม (3 ชั่วโมง)

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดความรู้และความเข้าใจร่วมกันในความหมายสันติภาพและสันติสุข
- 2) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดแรงบันดาลใจในการสร้างวิสัยทัศน์และอุดมการณ์ของชุมชนที่นำไปสู่สันติวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน
- 3) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมร่วมสร้างคุณลักษณะและแนวทางการปฏิบัติตนของผู้นำชุมชนให้เกิดสันติสุข

ผลการพัฒนาสมรรถนะผู้นำด้วยรูปแบบ นวัตกรรมการสร้างวิศวกรสันติภาพท้องถิ่นที่ ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ชุมชนให้เกิดสันติสุข

Module 3

การจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ (4 ชั่วโมง)

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถวิเคราะห์ความขัดแย้งได้อย่างเป็นระบบ
- 2) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถจัดการความขัดแย้งได้อย่างสันติวิธี

ผลการพัฒนาสมรรถนะผู้นำด้วยรูปแบบ นวัตกรรมการสร้างวิศวกรสันติภาพท้องถิ่นที่ ส่งผลต่อการสร้างสรรค์ชุมชนให้เกิดสันติสุข

Module 6

ถอดรหัสสันติวัฒนธรรมนำสู่ความยั่งยืน (ภาคปฏิบัติ)

จุดประสงค์การเรียนรู้

1) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถถอดบทเรียนที่เกิดจากการฝึกปฏิบัติได้

2) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ผลการทดลองใช้รูปแบบนวัตกรรม การเสริมสร้างสมรรถนะผู้นำเป็น วิศวกรสันติภาพท้องถิ่น

วิศวกร
สันติภาพท้องถิ่น
บึงนาราง

วิศวกร
สันติภาพท้องถิ่น
ท่าการ้อง

ผลคะแนนเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถนะวิศวกรสันติภาพ
ท้องถิ่น ก่อนและหลังทดลอง
พบว่า

ผู้เข้าอบรมทั้งสองกลุ่มหลังได้รับการอบรมมีคะแนน
สมรรถนะวิศวกรสันติภาพท้องถิ่นทั้ง 5 ด้าน สูงกว่าก่อน
อบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการทดลองใช้รูปแบบนวัตกรรม การเสริมสร้างสมรรถนะผู้นำเป็น วิศวกรสันติภาพท้องถิ่น

วิศวกร
สันติภาพท้องถิ่น
บึงนาราง

วิศวกร
สันติภาพท้องถิ่น
ท่าการ้อง

ลำดับค่าเฉลี่ยคะแนนสมรรถนะวิศวกรท้องถิ่นหลังอบรม	กลุ่มเข้าอบรม			
	บึงนาราง	อันทับ	ท่าการ้อง	อันทับ
๑) มีอุดมการณ์การเป็นผู้ให้ที่มีคุณธรรม	๔.๖๘	๔	๔.๗๗	๓
๒) จิตตระหนักรู้วิถีสันติภายในตน	๔.๔๕	๓	๔.๕๓	๓
๓) การปฏิบัติตนเป็นต้นแบบมุ่งสู่วิถีแห่งสันติ	๔.๔๒	๕	๔.๔๔	๔
๔) การสื่อสารสร้างสันติและจัดการความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์	๔.๒๘	๓	๔.๔๒	๒
๕) การสร้างการมีส่วนร่วมให้ชุมชนได้เรียนรู้พัฒนาบวรวิถีสันติ วัฒนธรรม	๔.๒๕	๒	๔.๓๗	๑

การประเมินผลเชิงคุณภาพ ระหว่างการอบรมและระยะติดตาม

- แบบประเมินพฤติกรรม 360 องศา เพื่อวัดพฤติกรรมผู้เข้าอบรมในระหว่างอบรม
 - (1) ความมุ่งมั่นเรียนรู้พัฒนาด้วยสติ ขันติ
 - (2) ความเสียสละ แบ่งปัน สื่อสารเชิงบวก
 - (3) การวิเคราะห์แก้ปัญหา การทำงานแบบมีส่วนร่วม
- การทำแผนพัฒนาตนเอง เพื่อวัดเจตคติที่มีต่อตนเองจุดมุ่งหมายของการพัฒนาตนเอง
- การนำความรู้ไปใช้ในการขับเคลื่อนพัฒนาชุมชนให้เกิดสันติสุข ด้วยการเขียนโครงการขอกุณยธรรมชุมชน
- การสะท้อนความรู้สึกรักของผู้เข้าอบรมที่มีต่อโครงการ

ผู้เข้าอบรมทั้งสองกลุ่มมีพัฒนาการทั้งสันติภายในและสันติภายนอก มีความมั่นใจในศักยภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาตนเอง ชุมชน สอดคล้องกับแบบวัดเชิงปริมาณ

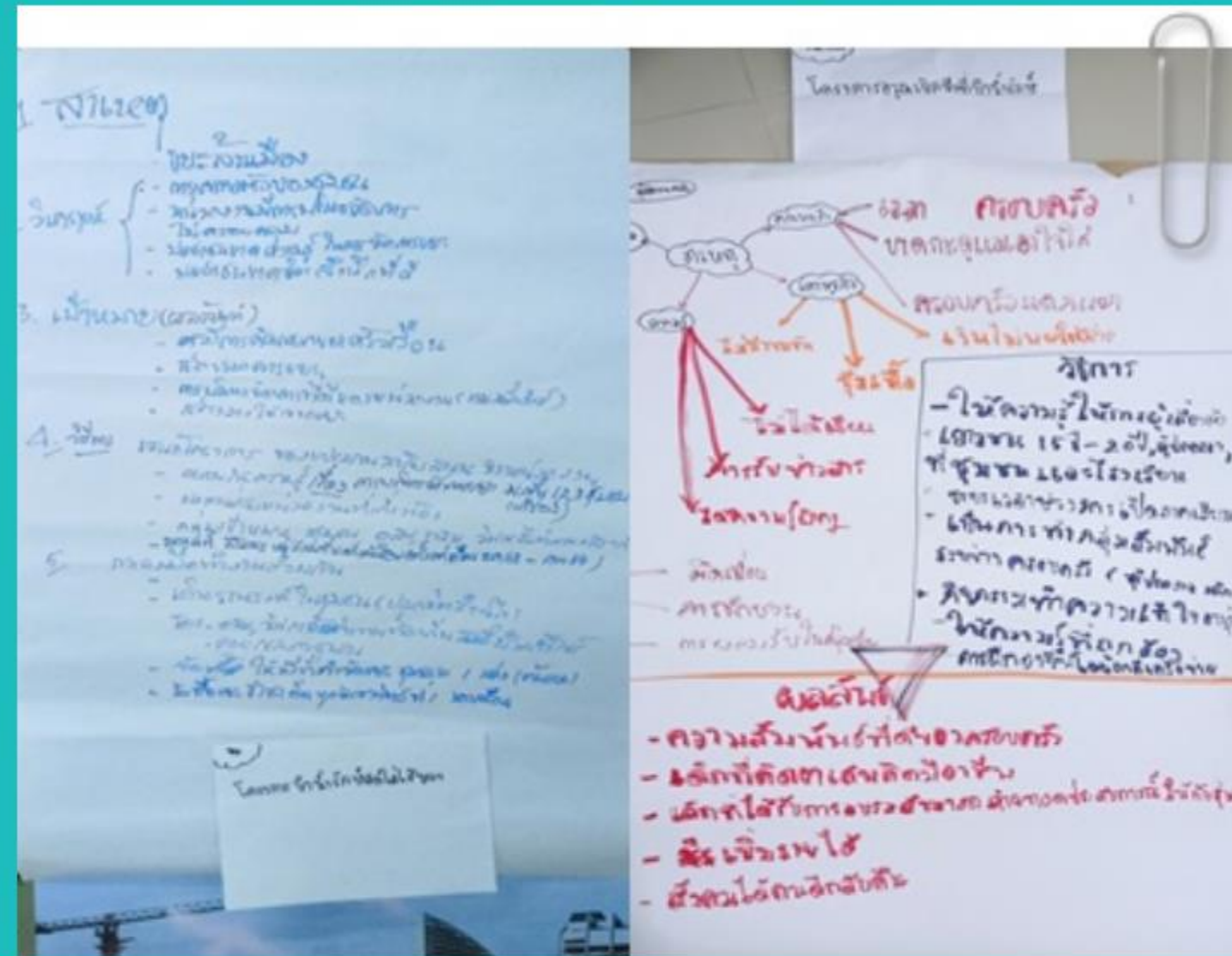

การเขียนโครงการพัฒนาชุมชน สันติสุขของกลุ่มผู้นำบึงน้ำรักษ์

ปณิธานของกลุ่ม

“ข้าพเจ้าวิศวกรสันติภาพท้องถิ่นบึงน้ำ
รักษ์ขอสัญญาว่าจะเป็นผู้มีสติ เสียสละ
ซื่อสัตย์ สื่อสาร”

3 โครงการ ได้แก่

- 1) โครงการบึงน้ำรักษ์สดใสไร้ขยะ
- 2) โครงการอรุณเบิกฟ้า
- 3) โครงการวิศวกรสันติภาพท้องถิ่นเพื่อชุมชนสันติสุข
เป็นโครงการที่กลุ่มผู้เข้าอบรมปรารถนาที่จะนำสิ่งที่ได้
เรียนรู้จากหลักสูตรไปขยายผลเพิ่มจำนวนวิศวกรสันติภาพ
ท้องถิ่นในชุมชนให้มากขึ้น

วิศวกรสันติภาพท้องถิ่นบึงน้ำรักษ์

วิศวกรสันติภาพท้องถิ่นท่ากาห้อง

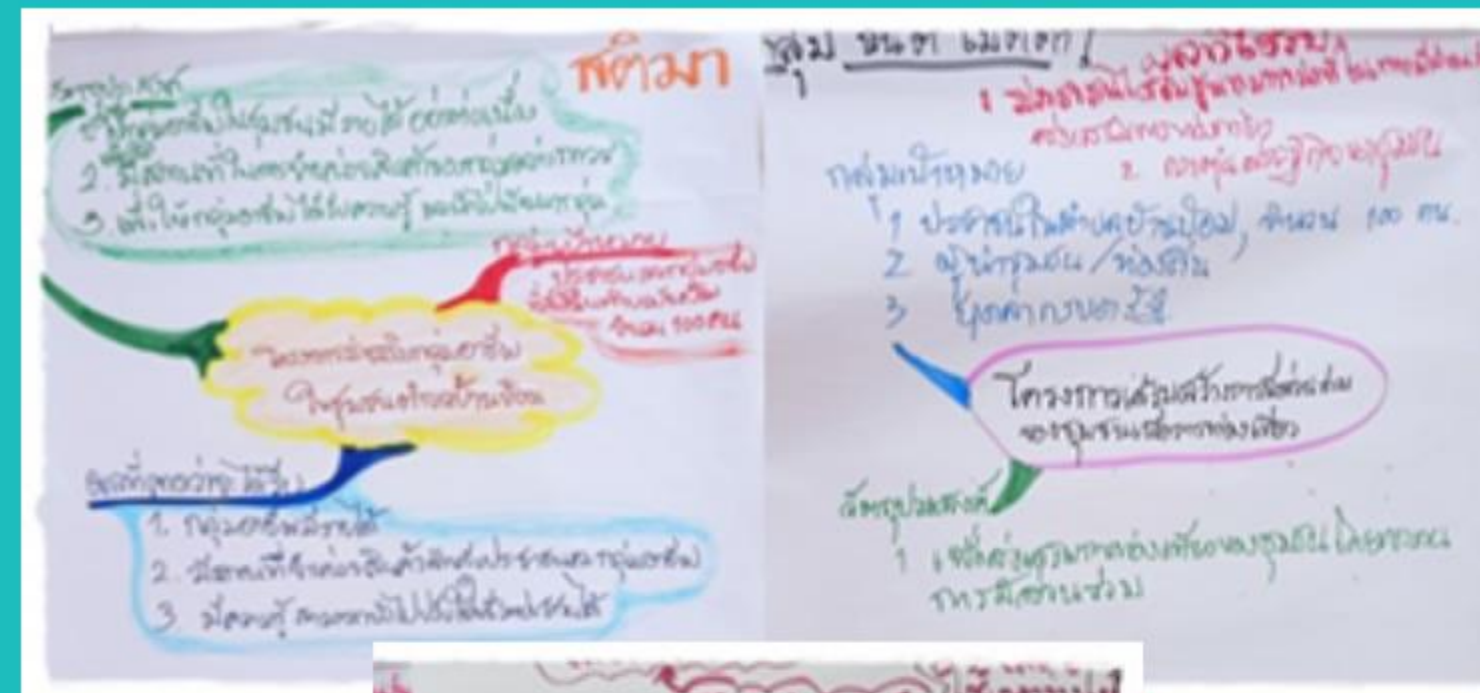

การเขียนโครงการพัฒนาชุมชน สันติสุขของกลุ่มผู้นำท่ากาเรือ

ปณิธานของกลุ่ม

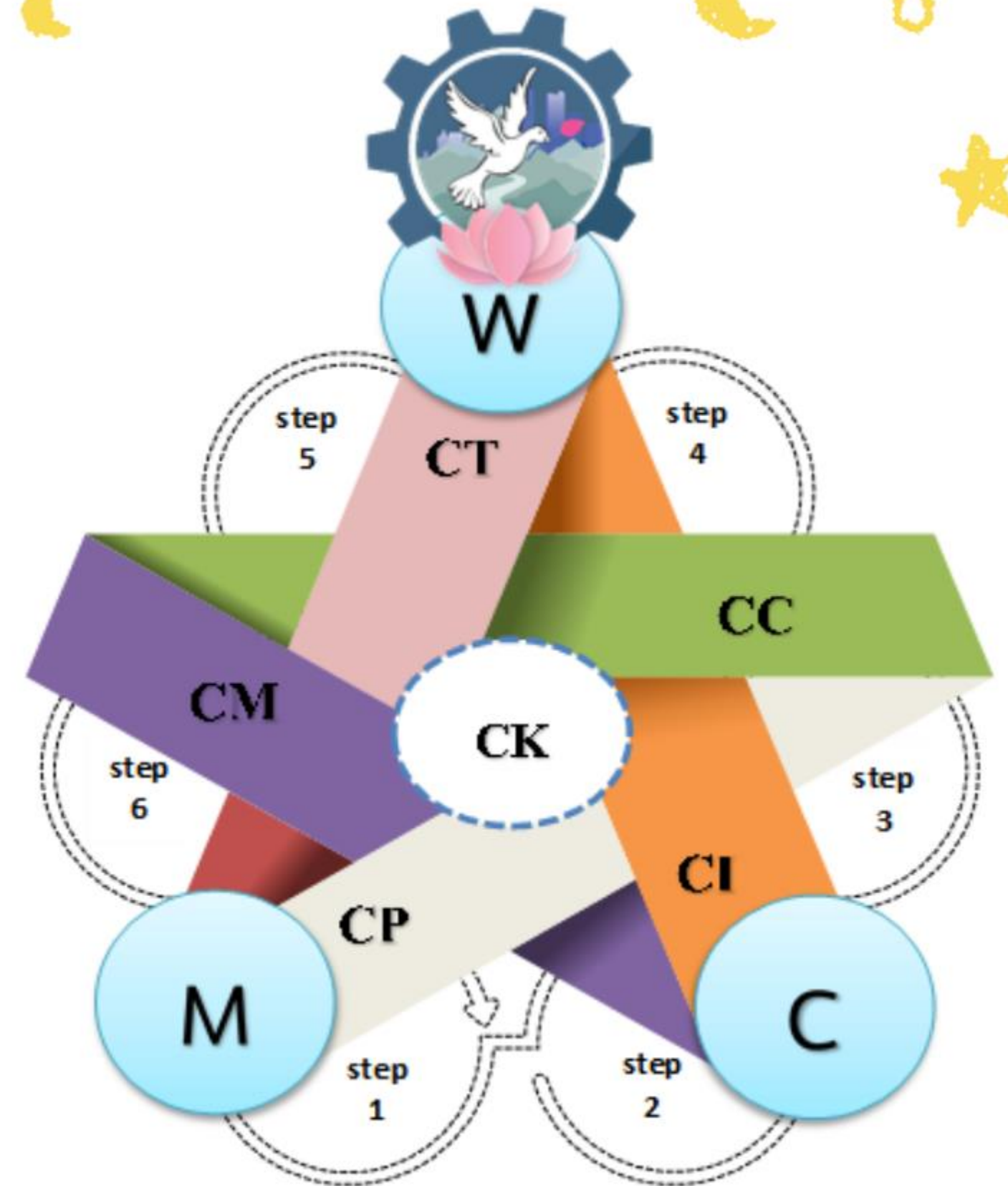
“ข้าพเจ้าวิศวกรสันติภาพท้องถิ่น
ขอสัญญาว่าจะเป็นผู้มีสติ
กล้าคิด กล้าทำ มีคุณธรรม
สร้างความสามัคคี”

- 3 โครงการ ได้แก่
- 1) โครงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพในชุมชนตำบลบ้านป้อม
- 2) โครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว
- 3) โครงการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมกระเป๋าดำต้นมือ

สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

ได้รูปแบบโมเดล เรียกว่า
**3P-I to O for Local
peace engineers**
สามพลังในการพัฒนาสันติ
ภายในสู่สันติภายนอกของ
วิศวกรสันติภาพท้องถิ่น

สามพลังในการพัฒนาสันติภายใน สู่สันติภายนอกของวิศวกรสันติภาพท้องถิ่น

3 หลักการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง
ตามหลักไตรสิกขา

Morality: ศีลสิกขา

Concentration : จิตตสิกขา

Wisdom: ปัญญาสิกขา

พลังแห่งการเสริมสร้าง
สมรรถนะด้วยโคชกัลยาณมิตร

CP: Creating a Participatory community
code of conduct

CI: Creating to Inner Peace

CC: Create communication for Peace

CT: Create systematic thinking design

CM: Create mentoring to solve problems
with intelligence

CK: Coaching of the Kalyanamitta

ลำดับขั้นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การสร้างก
สันติกระบวนการทัศน์ที่มีจุดเริ่มต้นเป็นวง
รอบของการเรียนรู้โดยมีสติเป็นฐาน

1) ไร่ใจเบิกบานเป็นสุข

2) ปรับเลนส์ตาและเปิดกว้างใจ

3) สันสเทือนความคิดด้วยพลังบวก

4) แผนที่การเรียนรู้วิถีแห่งสันติ

5) กระจกสะท้อนเพื่อการพัฒนาสร้างสันติภายใน

6) ก้าวอย่างเป็นพี่เลี้ยงอย่างมั่นใจสู่จุดหมาย
ขยายพื้นที่สันติสุข

การออกแบบเลขนศิลป์เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์วัดไทย

ขั้นตอนที่ 1

การวิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

- ศึกษาแนวคิดทฤษฎีการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม
- ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับวัดไทย
- ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์และการส่งเสริมการท่องเที่ยว
- ศึกษาความพฤติกรรมและทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยววัดไทย และป้ายสัญลักษณ์ในวัด
- ศึกษาจุดเด่นของวัด ลักษณะป้ายสัญลักษณ์ในวัด การจัดสรรพื้นที่ จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ศึกษาจากการลงพื้นที่สำรวจป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ในวัด
- วิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาร่างต้นแบบการออกแบบป้ายสัญลักษณ์

ขั้นตอนที่ 2

การพัฒนาต้นแบบการออกแบบป้ายสัญลักษณ์

- ออกแบบป้ายสัญลักษณ์ต้นแบบทั้งวัดป่าและวัดบ้าน
- วิพากษ์ต้นแบบป้ายสัญลักษณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ
- นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและพัฒนาร่างต้นแบบการออกแบบป้ายสัญลักษณ์เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์วัดไทย

ขั้นตอนที่ 3

นำต้นแบบการออกแบบป้ายสัญลักษณ์จัดนิทรรศการให้นักท่องเที่ยว

- นำร่างต้นแบบการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ในวัด มาจัดนิทรรศการในพื้นที่วัดท่องเที่ยวตัวอย่าง
- สำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อตัวอย่างต้นแบบป้ายสัญลักษณ์เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์วัดไทยจากนิทรรศการที่นำมาแสดง

ขั้นตอนที่ 4

ประเมินผลและถ่ายทอดองค์ความรู้

- นำผลการประเมินจากนักท่องเที่ยวมาปรับปรุง การทำต้นแบบการออกแบบป้ายสัญลักษณ์เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์วัดไทย
- ทำสรุปรายงานเป็นรูปเล่ม และนำไปเผยแพร่ในเวปไซด์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และทำ CD-rom คู่มือการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์วัดไทย

ปรับปรุงแก้ไข

ปรับปรุงการออกแบบต้นแบบป้ายสัญลักษณ์

ผ่าน

คู่มือการออกแบบ

เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ของวัดไทย

โดย ผศ.ดร.อนุชา โสภาควิจิตร และ
ดร.ขันทอง วัฒนประดิษฐ์

การออกแบบเลขศิลป์ เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ วัดไทย

โดย ผศ.ดร.อนุชา โสภาควิจิตร และ
ดร.ชั้นทอง วัฒนษประดิษฐ์

การวิจัยศึกษาข้อมูลพื้นฐาน
แนวคิด/ลงพื้นที่สำรวจป้ายสัญลักษณ์

การพัฒนาต้นแบบการออกแบบ
ป้ายสัญลักษณ์
ออกแบบ/วิพากษ์ต้นแบบป้าย
สัญลักษณ์ต้นแบบ

นำต้นแบบการออกแบบป้าย
สัญลักษณ์จัดนิทรรศการให้กับ
นักท่องเที่ยว

ประเมินผลและถ่ายทอดองค์ความรู้
เผยแพร่ในเวปไซด์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และทำ
CD-romคู่มือการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม
เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์วัดไทย

เสริมสร้างภาพ
ลักษณ์วัดไทย
@Thai Temple60

หน้าหลัก

รีวิว

เกี่ยวกับ

วิดีโอ

รูปภาพ

โพสต์

ชุมชน

ข้อมูลและโฆษณา

สร้างเพจ

ถูกใจแล้ว, กำลังติดตาม, แชร์, ...

ส่งอีเมล, ส่งข้อความ

สร้างโพสต์

อัปโหลดรูปภาพ/วิดีโอ
เพิ่มรูปภาพหรือวิดีโอไปยังสถานะของคุณ

รูปภาพ/วิดีโอ, แท็กเพื่อน, เช็กอิน, ...

ค้นหาโพสต์บนเพจนี้

โพสต์จากผู้เข้าชม

Pasukitt Janjang
22 พฤศจิกายน 2017 เวลา 14:45 น.

๕

ถูกใจ 1 คน
ถูกใจ · แสดงความคิดเห็น

เสริมสร้างภาพลักษณ์วัดไทย
28 เมษายน 2017

นิทรรศการการออกแบบเลขคณิตปิระมิดทองคำเพื่อสร้างภาพลักษณ์วัดไทย

ภาษาไทย, English (US), 日本語

ข้อดีของ R&D

1. ทำให้ได้รูปแบบ กระบวนการ
ผลิตภัณฑ์ที่นำไปใช้ในการพัฒนา
บุคลากรหรือองค์กร ผลิตภัณฑ์นี้เป็น
เสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนา
บุคลากร ให้มีคุณภาพและ พัฒนา
องค์กรให้มีประสิทธิภาพ

ข้อดีของ R&D

2. ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความหมายและตรงกับความต้องการของผู้ใช้อย่างแท้จริง เนื่องจากกระบวนการวิจัยและพัฒนาเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความหมายว่าจะนำผลิตภัณฑ์ไปใช้ประโยชน์เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย โจทย์การวิจัย

ข้อดีของ R&D

3. มีส่วนส่งเสริมชื่อเสียงและรายได้แก่นักวิจัย ผู้สร้างสรรค์งานวิจัย ถ้าผู้วิจัยสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าทางสังคมและมีมูลค่าทางการตลาดก็จะมีส่วนส่งเสริมให้ผู้วิจัยมีชื่อเสียงและรายได้จากการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในผลิตภัณฑ์ที่ได้พัฒนาขึ้น

● ข้อจำกัดของการวิจัยและการพัฒนา

การวิจัยและพัฒนาค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง เพราะ
การวิจัยประเภทนี้ส่วนมากมักต้องการระยะเวลา
ในการทำวิจัย รวมทั้งบุคลากรทางการวิจัยที่มี
สติปัญญาดีเยี่ยม มีจิตใจที่มุ่งมั่นและทุ่มเทต่อ
การทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

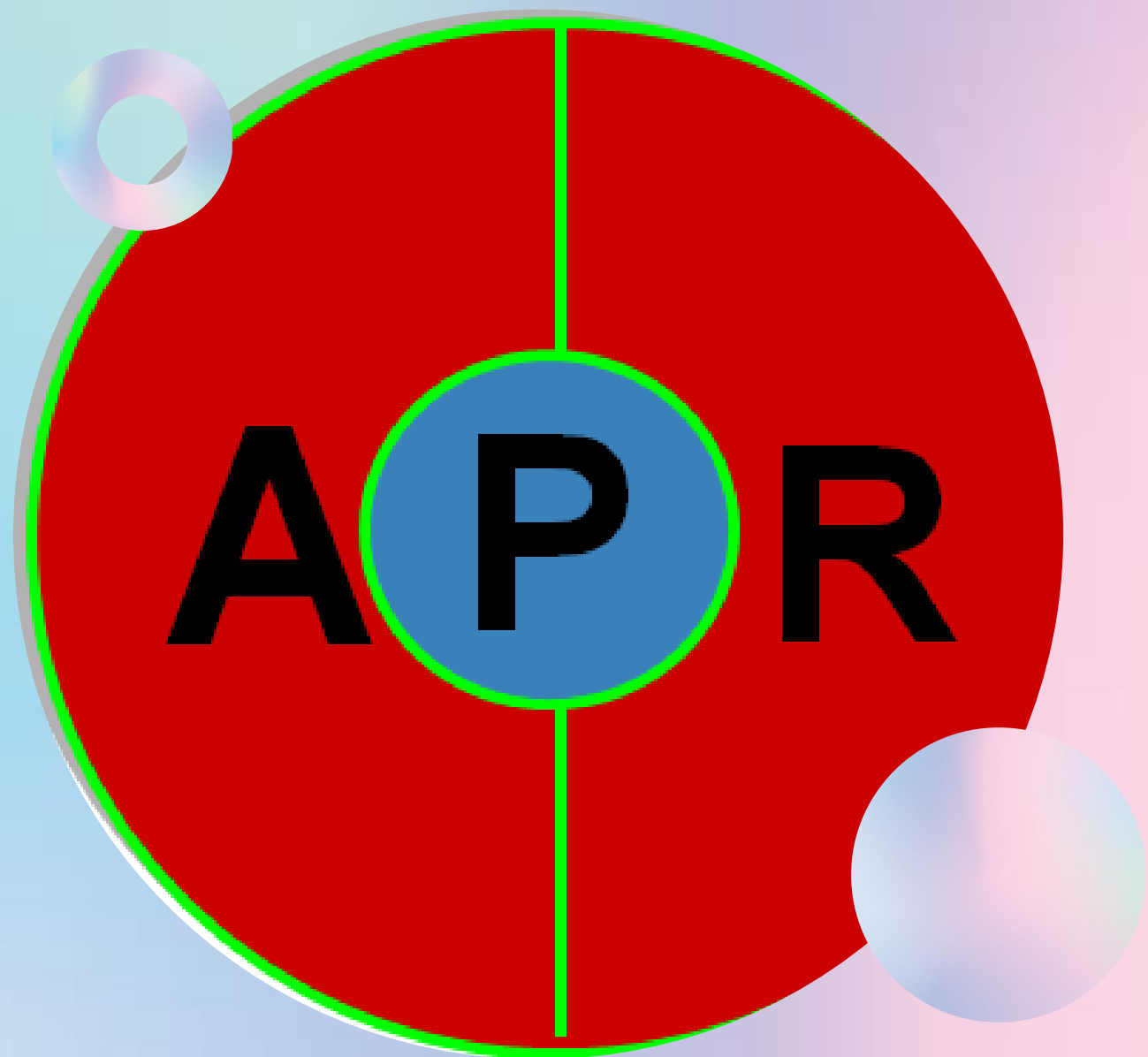

คำถามชวนคิด

การมีส่วนร่วมท่านนี้ไปถึงอะไร

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

PARTICIPATORY (การมีส่วนร่วม)

+

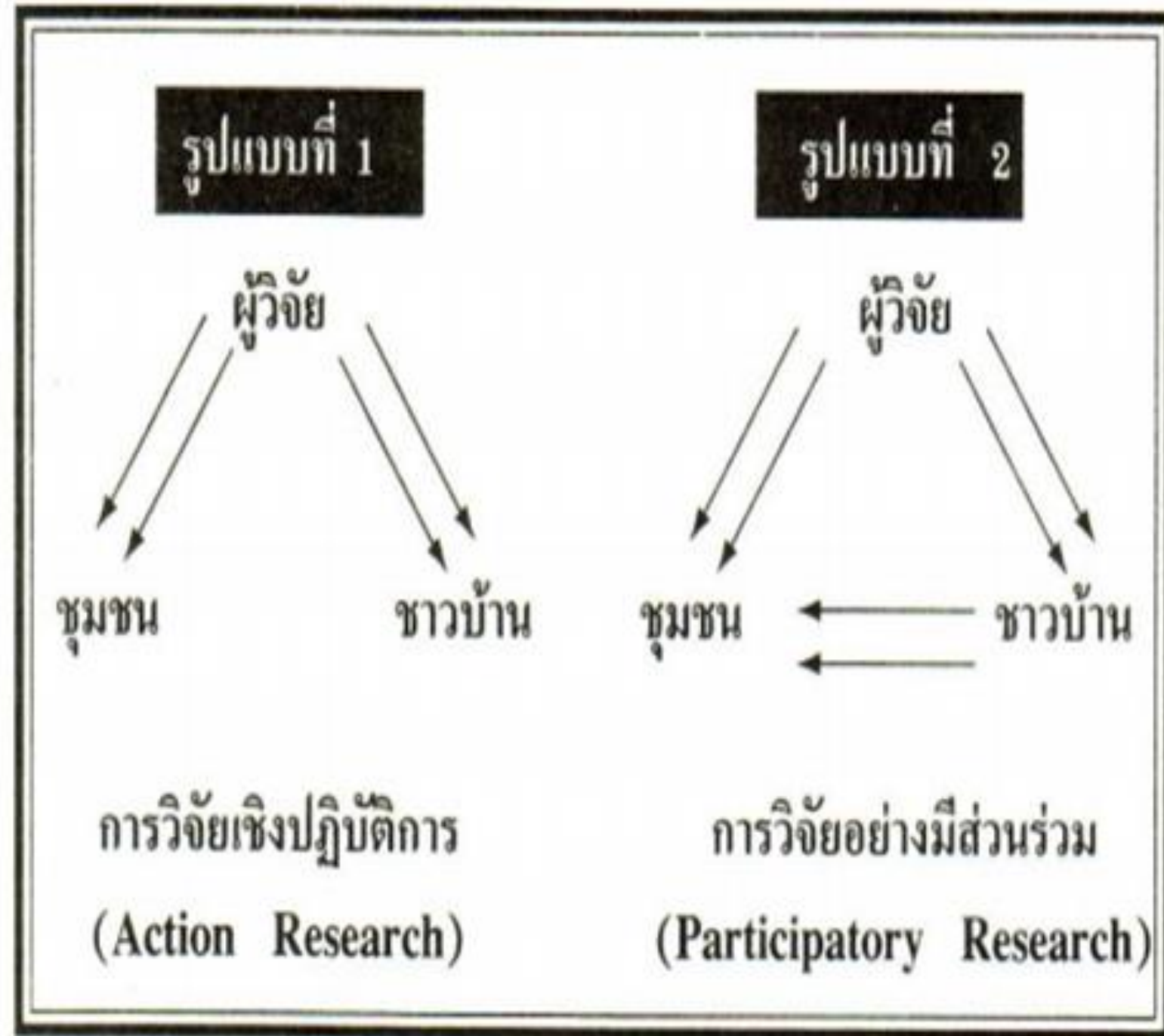
ACTION (การปฏิบัติ)

+

RESEARCH (การแสวงหาความรู้)

ความแตกต่างของ

AR, PR, PAR

ที่มา: ชอบ เข้มกลัด และโกวิทย์ พวงงาม, 2547, หน้า 6-7

PARTICIPATORY ACTION RESEARCH = PAR

เป็นรูปแบบของการวิจัยแบบใหม่ที่ประยุกต์และรวมเอา
แนวความคิดของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (ACTION
RESEARCH) กับการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (PARTICIPATORY
RESEARCH) มาอยู่รวมกัน

จุดเน้น

- ทัศนคติคนใน
- ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ช่าวบ้าน ท้องถิ่น องค์กร
- **กระบวนการมีส่วนร่วม**

การมีส่วนร่วม

- ใครคิด
- ใคร
- ตัดสินใจ
- ใครทำ

การให้ความร่วมมือ

- แค่นั้น
- ระดับใด
- อย่างไร

ความเชื่อพื้นฐานของ PAR

- ปัจเจกชนทุกคน ย่อมมีศักยภาพ ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อเปลี่ยนแปลงสู่ชุมชน/องค์กรที่ดีกว่า

- ทุกคนรู้ แต่อาจจะคนละด้าน คนละเรื่อง คนละมิติ

- การสร้างและใช้ความรู้ต้องเป็นประชาธิปไตย

- การเปลี่ยนแปลงสู่สิ่งที่มุ่งหวัง เป็นไปอย่างสันติวิธี มีคุณภาพ ระหว่างปัจเจก สังคม ธรรมชาติ

- ทุกฝ่ายร่วมมือ บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน และยอมรับผลที่เกิดร่วมกัน

- ความมุ่งมั่น ร่วมใจ จากคนใน&นอก จำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลง

- ทรัพยากร ประโยชน์ ต้องแบ่งปัน และกระจายอย่างเป็นธรรม

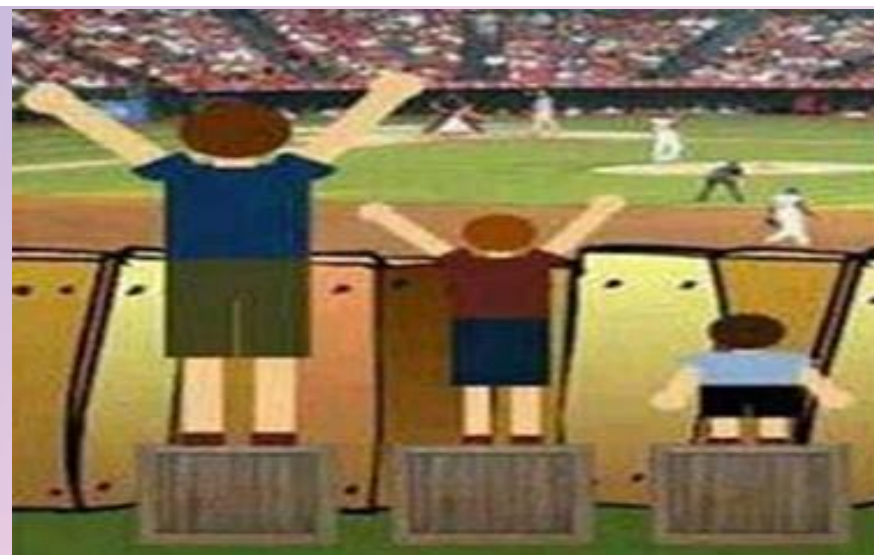
เหตุและปัจจัยที่ต้องทำวิจัยแบบ : PAR

1. คนในชุมชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ได้มีส่วนร่วม
2. ชาวบ้านเป็นเพียงผู้ถูกศึกษาวิจัย
3. วิธีการศึกษาถูกออกแบบมาจากผู้วิจัย
4. เจ้าของพื้นที่ไม่ได้ประโยชน์อย่างแท้จริง
5. ผลวิจัยไม่สามารถแก้ไขปัญหาของชุมชนได้อย่างตรงจุด
6. รายงานการวิจัยอยู่บนหิ้ง/ในห้องสมุด

องค์การ
พัฒนา
ท้องถิ่น

นักวิจัย

คนในชุมชน

ก่อนทำวิจัย

แสวงหา
ความจริง

มุ่ง
แก้ปัญหา

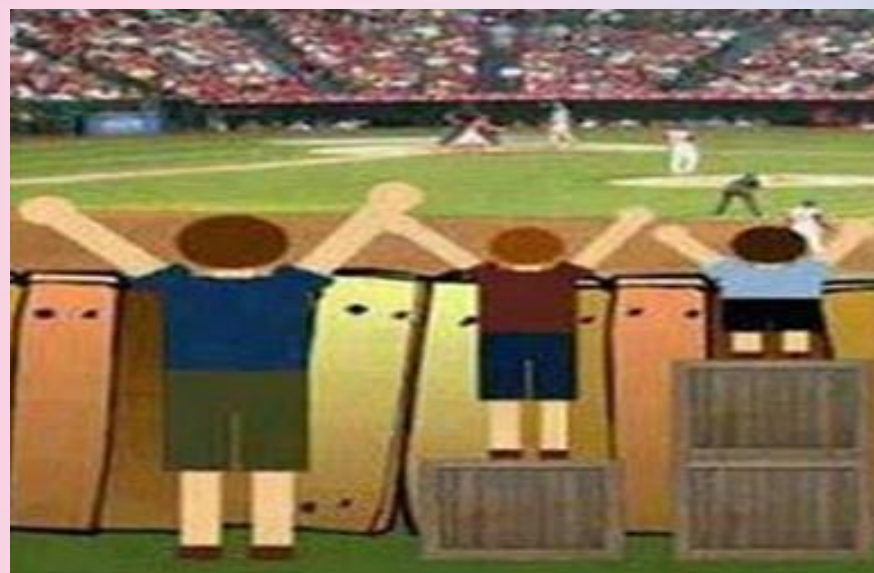
การเรียนรู้

หลังทำวิจัย

นักวิจัย

คนในชุมชน

องค์การ
พัฒนา
ท้องถิ่น

แสวงหา
ความจริง

การเรียนรู้

มุ่งแก้ปัญหา

สรุป การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR)

นักวิจัยเพื่อพัฒนาสังคมถือว่า PAR

สอดคล้องกับความพยายามหลุดพ้นจากการถูกรวบงำ & การมุ่งฟื้นฟูสังคม

เป็นการวิจัยแบบ **CRITICAL & SPIRITUAL RESEARCH**

คือ

- แฝงเร้นด้วยจิตวิญญาณของความเป็นอิสระ
- เป็นการวิจัยที่เสริมพลัง (EMPOWER) ในกลุ่มที่ด้อยกว่า
ในสังคม
- เป็นการวิจัยที่ทดแทนการวิจัยแบบเดิมที่ถูกวิจารณ์ว่าไม่
แก้ปัญหาทางสังคม และเศรษฐกิจของผู้ด้อยโอกาสอย่าง
แท้จริง

พื้นฐานความคิด

- เกี่ยวกับความจริง (หลากหลาย /องค์รวม)
- นักวิจัย (ทุกคนรู้/ทุกคนควบคุม)
- การวิจัย (แก้ปัญหา-พัฒนา/ หาความจริง/ เรียนรู้)

จุดมุ่งหมายและจุดเน้น

- ทำความเข้าใจอธิบายร่วมกัน (ปัญหา/สถานการณ์)
- ทัศนคติในชุมชน
- ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ชาวบ้าน ท้องถิ่น องค์กร
- กระบวนการมีส่วนร่วม

การเก็บข้อมูล

- เก็บร่วมกัน
- หลายวิธี (ทดลอง/ สัมภาษณ์/ สังเกต/ AIC/ Problem tree ฯลฯ)
- ใช้เวลา
- เน้นชุมชน/องค์กร (ไม่เน้นเครื่องมือ/ไม่เน้นนักวิจัยภายนอก)

การวิเคราะห์

- แนวคิดพัฒนา + ภูมิปัญญา
- นักวิจัยภายนอก + ใน ชุมชนองค์กร

การใช้ประโยชน์

- ชุมชนองค์กร
- นักพัฒนา
- นักวิจัยภายนอก

บทบาทสถานะภาพกลุ่มเป้าหมาย

- ไม่ครอบงำ
- เสมอภาคทุกฝ่าย
- สร้างความสัมพันธ์ที่ดี

ข้อสังเกต PAR

- งาน PAR ต้อง**รับใช้คนทุกกลุ่ม**ไม่ใช่คนใดคนหนึ่ง
- **เริ่มจากพูดคุย**ถึงสถานการณ์ที่เป็นอยู่ ศักยภาพ ปัญหา แล้วค่อย วิเคราะห์ร่วม
- กระบวนการวิจัย PAR ต้องเกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย การ**ประสานทำความเข้าใจ**จึงสำคัญ
- ผู้ร่วมวิจัยต้อง**ยอมรับข้อจำกัด** และจุดอ่อนของกันและกัน
- **ไม่ยึดติดกรอบคิดเดิม** ทฤษฎีเดิม ข้อสรุปเดิม (โดยเฉพาะคนที่คิดว่าตนเองรู้มาก)
- การเสริมหนุนด้านต่างๆ ทรัพยากร เวลา และอื่นๆ ที่**เหมาะสม** การจัดเวทีพบปะ
- **เป้าหมาย**ไม่ใช่การได้ผลงานมาตีพิมพ์ แต่**อยู่ที่เกิดการพัฒนา** การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา
- PAR จะมี**ประสิทธิภาพ**เพียงใด ขึ้นกับเจตนาารมณ์ที่จะทำ**ประโยชน์**ต่อกลุ่ม องค์กร ชุมชน ด้วยความรัก
ศรัทธา เชื่อมั่นในทีมทุกคน
- PAR เป็นการปฏิบัติที่**กลมกลืนกับวิถีปกติ**

คุณลักษณะณะจุดเด่นของ PAR

คำถามวิจัย

เกิดจากปัญหาในกลุ่ม ชุมชน
(ที่จะร่วมกันกำหนดคำถามวิจัย เพื่อศึกษา
+ ปฏิบัติแก้ปัญหา + คำถามอาจปรับเปลี่ยน
ระหว่างดำเนินการ).

เก็บข้อมูลสามเส้า

สหวิทยาการ (ผู้รู้หลายด้าน) ข้อมูลหลายแหล่ง (คน
เหตุการณ์ สถานที่) หลากหลายเทคนิค (สนทนา
สังเกต เล่าเรื่อง สัมภาษณ์ สํารวจ AIC PAP ฯลฯ)

วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน

ในพื้นที่ สนาม ทันที ไม่ใช้สถิติซับซ้อน
อาจใช้การจัดลำดับ แผนผัง แผนภูมิ ฯลฯ

PAR

นำเสนอผลตรวจสอบร่วม

ไม่ทำเพียงรายงาน แต่
มีเสนอหลายรูปแบบ ทุกฝ่ายร่วมเสนอ
ติดตั้ง

บทบาทนักวิจัยภายนอก-ใน

คนในชุมชน (เผชิญ สถานการณ์
จัดการ ปฏิบัติ) คนนอกชุมชน (ประสาน
สนับสนุน กระตุ้น ร่วมวิเคราะห์ สรุป)

ความเที่ยงตรง โดย

1. เทคนิคสามเส้า 2. วิพากษ์ตนเอง 3.
กลุ่มช่วย 4. ตีความเรื่องตนเอง
(น่าจะรู้ดีกว่าคนอื่น)

บทสรุป PAR

1. PAR เป็นกระบวนการทางสังคม ที่จะนำไปสู่การพัฒนาปัจเจกชน
2. PAR เน้นการมีส่วนร่วมของทุกคนในกลุ่ม ที่เป็นเจ้าของงานวิจัย ร่วมกันวิจัยเรื่องของตนเองทุกขั้นตอน
3. PAR เน้นการปฏิบัติที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมองค์กร ศึกษาวิธีปฏิบัติให้ดีขึ้น
กระบวนการปฏิบัติ-----ผลที่เกิด-----องค์ความรู้ที่ได้-----พื้นฐานการปฏิบัติต่อไป
4. PAR เป็นกระบวนการสร้างอิสรภาพ ปลุกจิตสำนึก ให้คนคลี่คลาย เอาชนะปัญหา
5. PAR เน้นการวิพากษ์ สะท้อนตนเอง
6. PAR เป็นวงจรการเปลี่ยนแปลงเพื่อการเรียนรู้
7. PAR ไม่มีกรอบเจาะจงเรื่องวิธีการ ใช้แนวทางผสมผสาน เน้นเทคนิคการเก็บ และวิเคราะห์
ข้อมูลที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และปฏิบัติร่วมกัน
8. PAR ประเมินความสัมพันธ์ระหว่างทีมวิจัยตลอดเวลา
9. PAR ทบทวนวัตถุประสงค์ในทีมวิจัยเป็นระยะเพื่อให้สอดคล้องกับปัญหา การเปลี่ยนแปลง
และนำไปสู่การมีส่วนร่วม ตรงกับความต้องการของทุกฝ่าย
10. PAR เป็นกระบวนการจัดการในชุมชน และก่อให้เกิดการรวมตัวในองค์กร

การวิเคราะห์ปัญหา/หาโจทย์ร่วมกัน

การกำหนดปัญหา/การตั้งคำถาม

ลักษณะของวัตถุประสงค์การวิจัยเชิง
ปฏิบัติกรแบบมีส่วนร่วม เป็นอย่างไร?

ตัวอย่าง

รูปแบบการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยกระบวนการการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี (ยงยุทธ แสนประสิทธิ์. 2554)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ของชุมชนแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของชุมชน โดยกระบวนการการมีส่วนร่วม
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของชุมชน โดยกระบวนการการมีส่วนร่วม ตามที่ได้พัฒนาขึ้น

ตัวอย่าง

การพัฒนากลวิธีในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนขยายโอกาส ในจังหวัดกาฬสินธุ์ (วรรณชนก จันทชุม. 2549)

1. เพื่อพัฒนากลวิธีในการป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียน ที่มีความเป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหា ได้ตรงตามสภาพการณ์ และสาเหตุที่แท้จริง
2. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุน นักเรียน ครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ให้ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ของนักเรียนภายใต้ทรัพยากรในท้องถิ่นที่มีอยู่

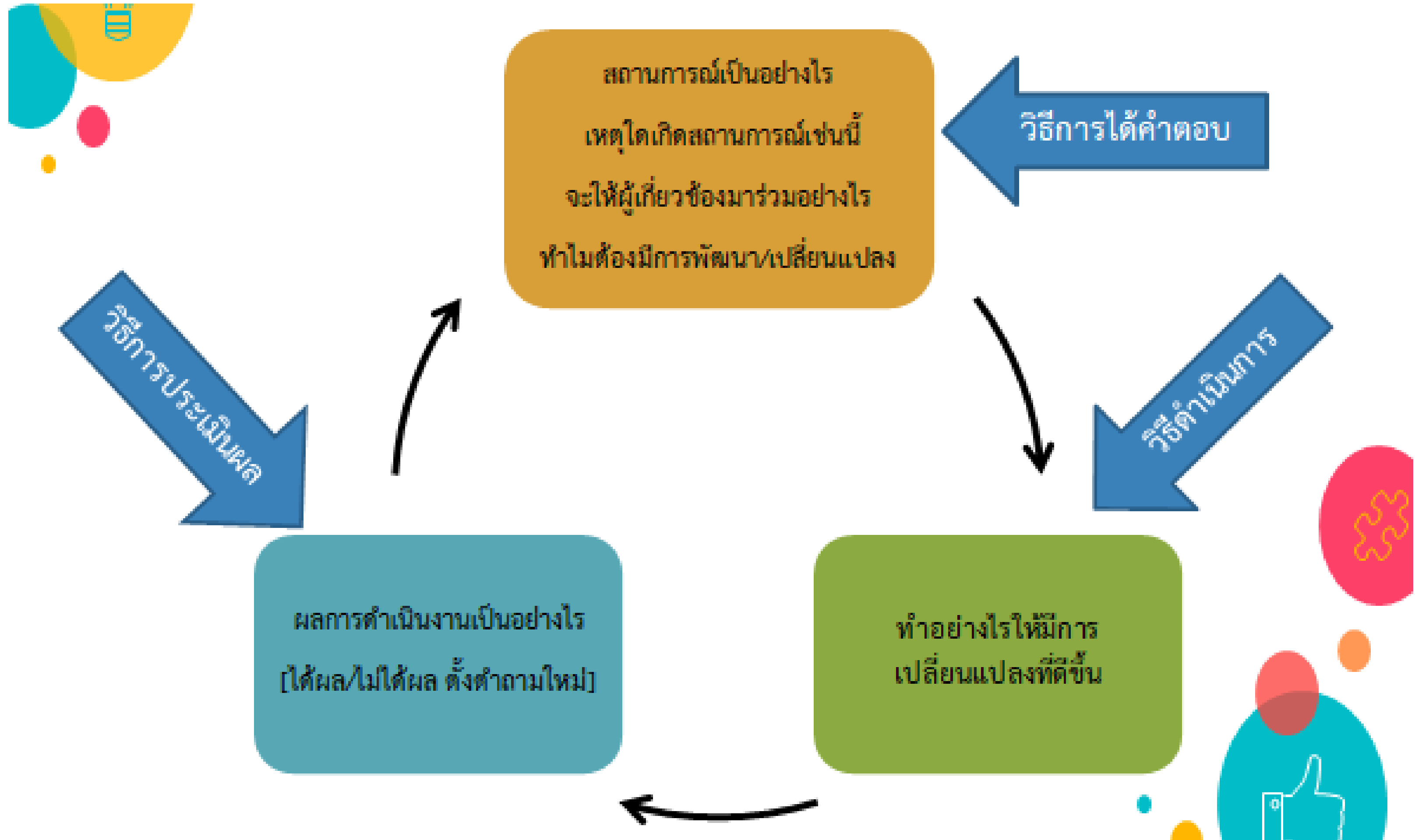
วิธีการวิจัย: เทคนิคการเก็บ ข้อมูล

การตรวจสอบความถูกต้อง

การเริ่มต้นออกแบบการวิจัย PAR

FORMAT การออกแบบการวิจัย PAR

ระยะ	วัตถุประสงค์	ขั้นตอน/ แหล่งข้อมูล	กิจกรรม	กลุ่ม เป้าหมาย	วิธีการเก็บ ข้อมูล	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. การวิเคราะห์สถานการณ์						
2. การวางแผน						
3. การดำเนินงาน						
4. การประเมินผล						

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมีกี่ขั้นตอน?

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1. ระยะก่อนทำวิจัย (Pre-Research Phase)
2. ระยะของการทำวิจัย (Research Phase)
3. ระยะของการจัดทำแผน (Planning Phase)
4. ระยะการนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation Phase)
5. ระยะติดตามและประเมินผลการทำงาน (Monitoring and Evaluation Phase)

1. ระยะก่อนทำวิจัย (Pre-Research Phase)

1.1 การสร้างสัมพันธภาพ ในระยะเริ่มต้นนี้มีการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการกับชาวบ้านและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน ซึ่งนักวิจัยแต่ละคนอาจมีทักษะและเทคนิคที่แตกต่างกัน

1.2 การสำรวจและศึกษาชุมชน คือ การสำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชน นับตั้งแต่ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากรของชุมชน ข้อมูลด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ การสื่อสารและวัฒนธรรม

1.3 การคัดเลือกชุมชน มักให้ความสำคัญกับประชาชนในชุมชนที่ด้อยโอกาสทางสังคม เพื่อเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างโอกาสให้เกิดความเท่าเทียมกันมากยิ่งขึ้น

1.4 การเข้าสู่ชุมชน เมื่อนักวิจัยคัดเลือกชุมชนแล้ว กระบวนการขั้นต่อไปคือ การเข้าสู่ชุมชน ต้องเริ่มดำเนินการสร้างความสัมพันธ์

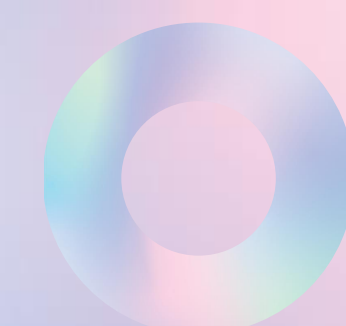

2. ระยะของการทำวิจัย (Research Phase)

2.1 การศึกษาชุมชน เป็นการศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชนควบคู่ไปกับการให้ความรู้แก่ชุมชน

2.2 การวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน อาจจะควบคู่กับการศึกษาชุมชนได้ เนื่องจากเมื่อนักวิจัย นักพัฒนาและชาวบ้าน ได้รวมตัวกันเพื่อเข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ต่อความสามารถ ศักยภาพและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน แล้วทำการวิเคราะห์ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ต้องเร่งหาทางแก้ไข

2.3 การพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ (Project Appraisal and Identification) ชาวบ้านและนักวิจัยจำเป็นต้องพิจารณา ร่วมกันว่าปัญหาใดเร่งด่วน และจะแก้ไขด้วยวิธีใดจึงจะเหมาะสม

3. ระยะของการจัดทำแผน (Planning Phase)

เป็นกระบวนการตัดสินใจร่วมกัน เพื่อคัดเลือกโครงการและ
กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ เป็นโครงการที่ประชาชนในชุมชนได้
เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

4. ระยะการนำแผนไปปฏิบัติ (Implementation Phase)

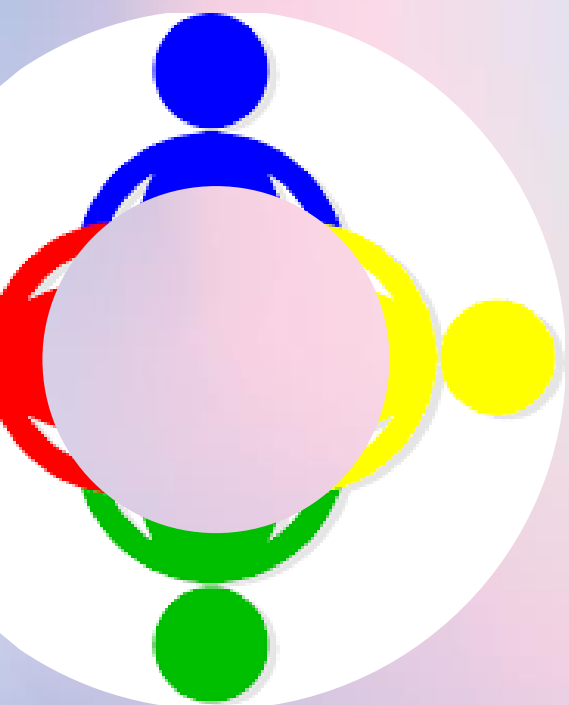
ในการปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ ควรจะต้องมีแกนนำหรือกลุ่มใน
ชุมชนเป็นกลุ่มทำงาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่สมาชิกในชุมชนให้การยอมรับ โดย
กลุ่มทำงานหรือกลุ่มแกนนำนี้อาจเป็นกลุ่มหรือองค์กรที่มีอยู่ในชุมชน
ซึ่งมีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือลักษณะของงาน

5. ระยะติดตามและประเมินผลการทำงาน (Monitoring and Evaluation Phase)

การติดตามและประเมินผลโครงการเป็นกิจกรรมที่จำเป็นและขาดไม่ได้ ซึ่งการติดตามผล หมายถึง การตรวจสอบของชาวบ้านหรือองค์กรชาวบ้านว่า งานหรือกิจกรรมที่ได้เริ่มทำไปนั้นสามารถดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง เหมาะสมหรือไม่ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด

พุทธนวัตกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้เด็กและ เยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการสร้างพุทธนวัตกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชน
- 2) เพื่อศึกษาผลการใช้พุทธนวัตกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

ก้าวที่ 1 ลงพื้นที่ศึกษานำร่อง รู้ เห็น เพื่อเตรียมการ

ก้าวที่ 2 เริ่มต้นอย่างมั่นใจ ด้วยรักสามัคคีและความเห็นอกในกลุ่มผู้นำ

เทคนิคกระบวนการวางแผนแบบมีส่วนร่วม

Appreciation Influence Control (AIC)

การประชุมที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อ
จัดเตรียมแผน โดยวิธีการเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วม
ประชุมได้มีเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยน ความรู้และ
ประสบการณ์ช่วยทำให้เกิดการระดมแนวคิดที่
สร้างสรรค์ สร้างการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างพลัง
ของท้องถิ่นในการพัฒนา

ขั้นตอนการทำ A-I-C

- ขั้นตอนการสร้างความรู้ (Appreciation : A)
คือ ขั้นตอนการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นตอนนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน แสดงความเห็น รับฟัง หาข้อสรุปร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เป็นประชาธิปไตย
 - A1: การวิเคราะห์สภาพการของหมู่บ้าน ชุมชน ตำบล ในปัจจุบัน
 - A2: การกำหนดอนาคตหรือวิสัยทัศน์ อันเป็นภาพพึงประสงค์ในการพัฒนาว่าต้องการอย่างไร
- ** โดยการวาดภาพสำคัญ**

2. ขั้นตอนการสร้างแนวทางการพัฒนา (Influence : I)

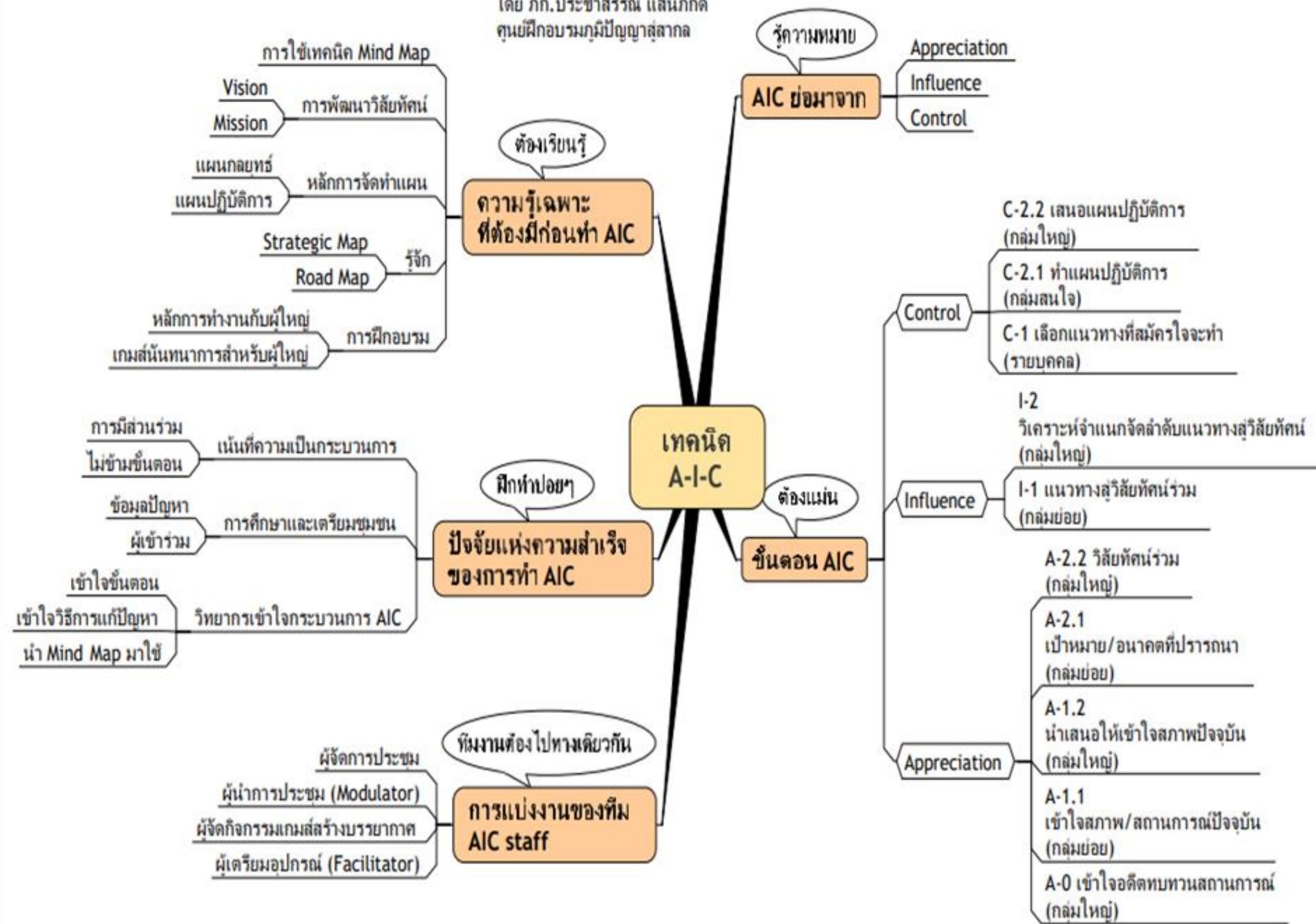
คือ ขั้นตอนการหาวิธีการและเสนอทางเลือกในการพัฒนา ตามที่ได้สร้างภาพผังประสงค์ หรือที่ได้ช่วยกันกำหนดวิสัยทัศน์ (A2) เป็นขั้นตอนที่จะต้องหามาตรการวิธีการ และค้นหาเหตุผลเพื่อกำหนดทางเลือกในการพัฒนา กำหนดเป้าหมาย กำหนดกิจกรรม และจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม

I1: การคิดกิจกรรมเกี่ยวกับกิจกรรมโครงการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามภาพผังประสงค์

I2: การจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม โครงการ

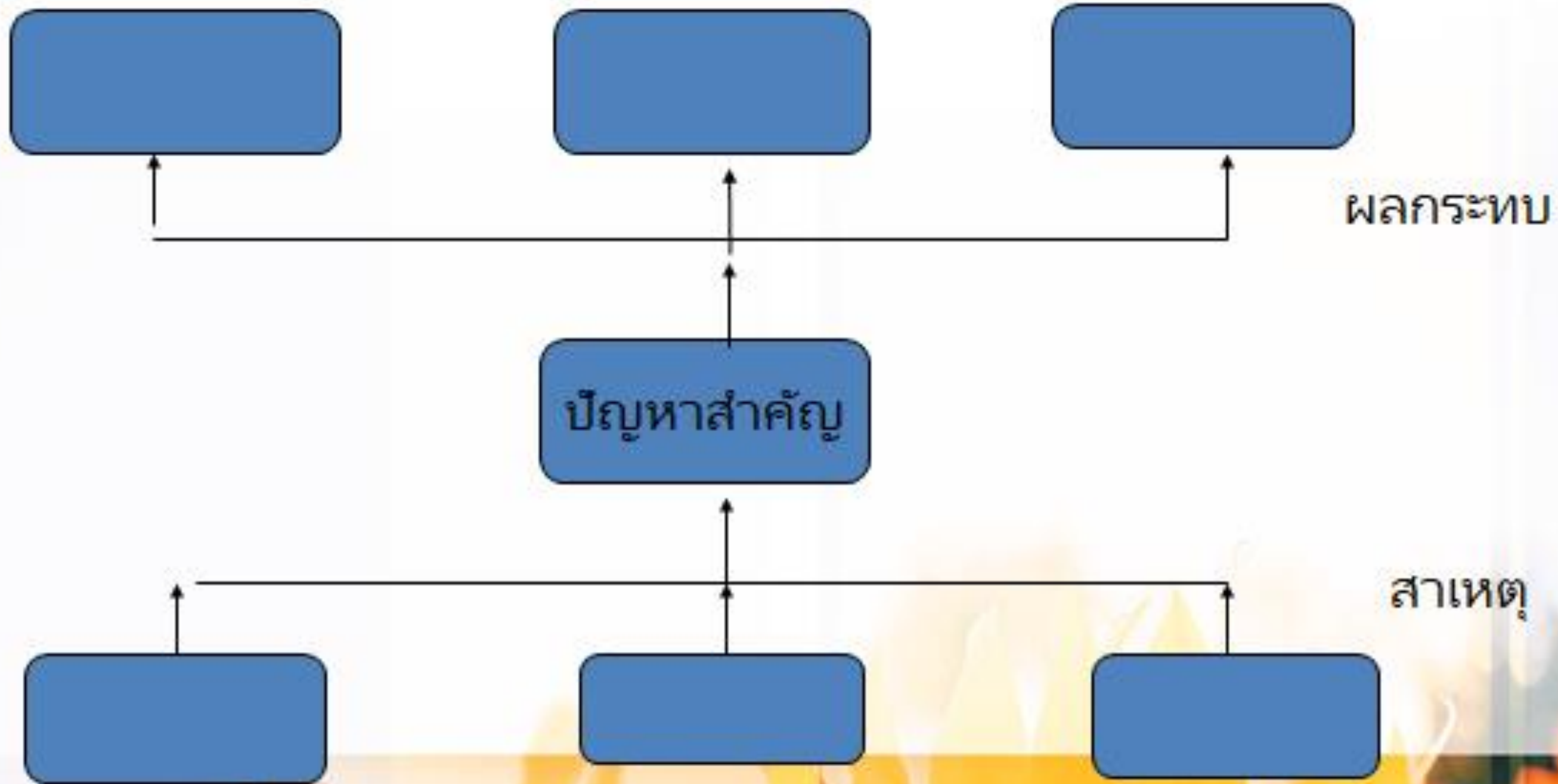

เรื่องราวของ AIC สำหรับวิทยากร
โดย ภก.ประชาธรรม์ แสนภักดี
ศูนย์ฝึกอบรมภูมิปัญญาสู่สากล

วัตถุประสงค์ 1

วิเคราะห์และค้นหาปัญหา

3. ขั้นตอนการสร้างแนวทางปฏิบัติ (Control : C)

คือ ยอมรับและทำงานร่วมกันโดยนำโครงการหรือกิจกรรมต่างๆ มาสู่การปฏิบัติ และจัดกลุ่มผู้ดำเนินการ ซึ่งจะรับผิดชอบโครงการ

C1: การแบ่งความรับผิดชอบ

C2: การตกลงใจในรายละเอียดของการดำเนินการ

จัดทำแผนปฏิบัติ

ก้าวอย่างแห่งความหวัง สร้างพลังเยาวชนให้เป็นหนึ่ง (WE ARE ONE)

ก้าวที่ 3 เดินหน้าอย่างมั่นใจ: ปลุกฝังการเรียนรู้จักชุมชนด้วย แผนที่เดินดิน

WE ARE ONE
เราคือหนึ่ง...
วิเศษ ช่าง
พัฒนาชุมชน

